

MAGYAR BANYÁSZLAP

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXVIII. ÉVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN,

1940 JUNIUS 20.

NO. 25. SZÁM

KÖZÖLNÉK-E EZEKET ANGOL NYELVEN?

NÉHÁNY MAGYAR HETILAP SZIVES FIGYELMÉBE

Egyre több és tekintélyesebb angol lapban találkoznak olyan írásokkal, amelyek semmi jót sem jósolnak az idegen nyelvű (többek közt a magyar) lapoknak.

Ma még csak "tanácsolják", hogy szűnjék meg minden idegen nyelven kiadott lap, de mi, akik érintkezésben állunk többé-kevésbé az európai országokkal, nagyon jól tudjuk, hogy vannak idők, amikor a "tanácsolás" sokkal többet jelent annál. (Akit mondjuk Magyarországról "eltanácsolnak", annak igen egészséges dolog onnan roppant gyorsan elmenni.)

Holnap már követelés lehet a tanácsból.

És ha ez meg fog történni, akkor azokra az idegen nyelvű lapokra fognak hivatkozni és azokkal fogják a követelést alátámasztani, amelyek nem hajlandók a falon mutatkozó írást meglátni.

Az olasz fascista lapokat hónapok óta "briganti" újságoknak nevezi az angol sajtó, a német nazi újságok mételeyhíntését rövidesen hatóságai kényesen fogja elnémitani.

Tanácsos-e, szabad-e ezekben az időkben visszaélni azzal, hogy NEM ANGOL NYELVEN jelennek meg a lapjaink s azt hisszük, hogy azokat a hivatalos Amerika és a közvélemény úgy sem olvassa?

Vagy hajlandók lennének-e ezek az igen tisztelt lapírók bizonyos cikkeiket angol nyelven is közölni?

Hajlandók lennének-e például angol nyelven "dicsérni a Jézus Krisztust, hogy Hitler és Stalin szövetkeztek egymással s így együtt a keresztény békét diktálják a világra?"

Hajlandók lennének-e angol nyelven is leközölni, hogy "hála Isten, a kommunizmust Stalint már kiölte Oroszországból" és hogy ott a "keresztény templomok újra virágoznak"?

Hajlandók lennének-e angol nyelven is közölni azokat a

zavaros írásokat, amelyekben az elnököt nem egyszer nyíltan vagy burkoltan azzal vádolják, hogy "idegen érdekek miatt sordorja háboruba az országot"? S végül, vagy talán legelől, hajlandók lennének-e angolul leközölni azt a gyáva felekezeti uszítást, amelyben ugyanazok a zavaros írások mindig "idegen" érdekekről és pénzváltókról írnak, hogy az olvasó zsidó érdekeket értsen alatta? (Ezt nem annyira a hatóságok, mint az esetleges zsidó vallásu hirdetőik miatt nem igen szívesen közölnék bizonyára angol nyelven.)

Ha ezek a nagyon tisztelt lapíróink hajlandók lennének angol nyelven dicsérni a Jézus Krisztust, amiért — a zavaros írások szerzője szerint — Hitler és Stalin fogják a békét diktálni, akkor bocsánatot kérünk tőlük, mert nem rosszhiszemű a játéuk; de ilyen cikkek angol nyelven való közlését nagyon megsínylené a magyar sajtó és az amerikai magyarság.

Ha azonban ezeket a cikkeket csak azért merték közölni, mert az idegen nyelv védelmében úgy érezték, hogy arról Amerika mitsem tud, akkor tessék azonnal abbahagyni a játékot, mert tudomásunk szerint a hivatalos Amerika igen nagyon pontosan tudja, hogy miket írnak itt idegen nyelveken. S még az a szerencse, hogy idáig csak a hivatalos Amerika és nem az amerikai sajtó van tisztában ezzel a veszedelmes és csunya játékkal.

Körülbelül két éve hallatszanak itt azok a hitlerista hangok, amelyek magyar nyelven uszítják egyik felekezetet a másikra.

Annakra hiszünk a sajtó szabadságában, annyira tiszteljük mindenkiné a meggyőződését, hogy teljes másfél évig egyetlen szavunk nem volt ez ellen az uszítás ellen, legfeljebb sajnálkoztunk azok felett az emberek felett, akik a maguk tehetetlenségében, a maguk megmondhatatlanságában és a maguk csalódásában "fellow travelerjei" lettek Hitlernek.

Mióta azonban ez a nemzet olyan határozott ellenszenvet mutat a két bolsevizmus "fellow travelerjei" ellen s mióta azok miatt a közvélemény minden bevándoroltat kikézdett s különösen mióta azok a hangok annyira megrészegedtek, hogy a Hitler-Stalin szövetségnek hejehujázva a Jézus Krisztust külön dicsérik, azóta kötelessége minden józan embernek, hogy mérsékletet követeljen az amerikai magyarság kegyelme és biztonságának az érdekében.

Ismételten tisztelettel arra kérjük azt a pár lapíróinkat, hogy hajlandók-e mondjuk azt a bizonyos Hitler-Stalin diktált "keresztény"-béke cikket angol nyelven közölni, vagy idején valóban találják, hogy a felelőtlen, tudatlan és kártékony uszítóknak ne adjanak tollat a kezébe.

Ha egyszer a mostani vészes idők elmúlnak, akár az egész lapjukat neki szentelhetik akár a felekezeti, akár az egyéni uszításnak s csak a saját guszusuk áll majd az utjukba. De most bizonyos jogai vannak minden lappal szemben az amerikai magyarságnak, melynek az érdeke azt követeli, hogy "fellow travelers"-eket ne találjanak közöttünk.

—:o:—

ÚJ KIS BANYA NYILIK

Az Ohio állambeli Akron közelében egy egészen kis szénbányát nyitottak, amely csak helyi fogyasztásra fog szemet termelni.

—:o:—

HARC A VASUTAKKAL

A Frisco vasut ellen több bánya pert indított, mert ha egy egész vonat szemet vitt, kevesebbet számított, mint amikor csak néhány kocsi szemet kapott.

KITÜNŐ ÜZLET VAGY NAGY BUKÁS ÁLL A SZÉN-BANYÁSZAT ELŐTT

A pillanatnyi helyzet nagyon kedvező arra, hogy új bányák nyiljanak, de a háboru előre nem látható fordulatai a puha szén iránti keresletet olyan arányban csökkenthetik, hogy még az esztendő lejártá előtt válság állhat be, amelyet a pénzügyileg rosszul alapozott vállalatok nem bírhatnak ki

A kereskedelmi miniszter Washingtonban úgy látja, hogy a puhaszén bányászat terén nagyon gyors és indokolatlan spekuláció ütötte fel a fejét a háborus viszonyok okozta nagyon erős szénkereslet folytán.

Ezt a helyzetet nem lehet egészségesnek mondani, bár az is könnyen megeshetik, hogy végeredményben meglehetősen haszonnal fog járni.

West Virginia, Kentucky és Indiana államokban az utolsó három hónapon belül legalább ötszáz új bányát nyitottak és a cégjegyzési iratok azt mutatják, hogy ezek mind igen kis tőkével kezdett vállalatok. Pár ezer dollárral indították utjukra ezeket a bányákat, amelyek tőkéjük szegénysége folytán az első kedvezőtlen szélre elpusztulnak, mint őszi hidegben a legyek.

Kétségtelen, hogy ma nincs olyan szénbánya, amely ne tudna könnyű szerrel rendeléseket kapni. Ezek a rendelések azonban mindig feltételesek. Ezt a rendelők legtöbbször azzal indokolják, hogy bekövetkezhetnek a minimális árak, de a gondolkodók tudják, hogy inkább a helyzet változására gondolnak. Ha vége érne véletlenül a mai európai háboru, akkor nagyon hamar megcsökkenne a szénfogyasztás is és a kis bányák bajba jutnának okvetlenül.

Ma úgy látszik, hogy egy tizezer dollárral kezdett kis bánya olyan forgalmat tud lebonyolítani, hogy egyetlen esztendő során vissza lehet belőle kapni az egész tizezer dollárt

TERJESZKEDIK A FÖLDGÁZ

Cleveland városában tizenöt-ezer új fogyasztót kaptak egy esztendő alatt

A szénbányák egyre növekvő aggodalommal látják, hogy a földgáz használata egyre nagyobb mértékben terjed és még nagyobb károkat okoz majd, ha egyre több új gázterület nyitnak meg és vezetnek be a magánlakásokba.

Az East Ohio Gas Company Cleveland városából például azt jelenti, hogy egyetlen esztendő során 15,000 új fogyasztót kapott főleg fűtési célokra.

CSALT A SZÉNNEEL

New Yorkban súlyosan megbüntették Joseph Dinceno szénkereskedőt, aki vevőinek sokkal kevesebb szemet adott, mint amennyit fizettek.

BANYA JEGYZEKET CSINÁLTAK

A Pennsylvania vasut egy jegyzéket adott ki a vonalai mentén levő puhaszénbányák címeivel.

A FÜSTMENTESÍTÉS VESZÉLYES LETT

A füstmentesítés egész Amerikában olyan arányokat öltött, hogy divat-örületnek lehet nevezni és nagy veszéllyel fenyeget. - A fogyasztók már ezen a télen sokkal drágábban kell a szemet megfizessék a nagy városokban. - Ez a teher az eljárás költségei folytán egyre emelkedni fog a közel jövőben

Miután St. Louis városa elkezdte, valóságos divat-örület kezd lenni az egész Amerikában a puhaszén füstmentesítése. Ez végül nagy veszedelmre fog vezetni, mert a nagyközönség kell az eljárás drága árát megfizesse.

Csak a tudatlanság gondolhatja azt, hogy a szemet igen olcsón lehet füstmentesíteni. Kétségtelen, hogy tudrágának nem mondható az eljárás, de az is bizonyos, hogy a vele járó munkát meg kell fizetni, mert ingyen senki nem dolgozik és a költségeket annak kell megfizetni, aki puhaszénen használ.

Van-e olyan előnye a szén füstmentesítésének, amely azt nélkülözhetetlenné teszi? Kérdezik a nagy városoktól a szénbányák.

St. Louis, Omaha, Kansas City, Minneapolis és St. Paul városok tanácsai eddig azt mondják, hogy a füstmentesi-

tésre igen nagy szükségük van.

Hasonló véleményt hangoztatnak egyes keleti városokban is, de az igazán nagy városok, mint New York, Philadelphia, Chicago, Detroit, Cleveland és Los Angeles még nem tartja a helyzetet olyanakk, hogy a füstmentesítést elrendelje, hanem a további fejleményekre vár ezen a téren.

Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy a füstmentesített szén tonnánként másfél dollárral többbe kerül a fogyasztónak. Megéri ezt súlyosan minden szegény ember, aki szénrel fűti lakását és még jobban megérzik a gyárak, amelyek ilyen magas szénárak mellett nem mutathatnak fel hasznot.

St. Louis városában máris van több gyár, amely elhatározta, hogy ki fog költözni olyan faluba, ahol a szén füstje nem rontja a levegőt, vagy ha rontja is, akkor az ellen a környékbeli lakosság nem emel panaszt.

Missouri államban Eldorado városa, amely igazán kicsi, felismerte a helyzet előnyeit és a különböző szaklapokban hírdetést tett közé, amely így szól:

— A mi városunkban nincs füstmentesítés és mi szerződünk az ide jövő gyárakkal, hogy egy pár évtizedre nem is rendelünk el ilyesmit.

A vasutak is hamarosan észrevették azt, hogy a füstmentesített szénnek az ára magasabb lett és nézetük az, hogy a vasuti tarifát fel lehet emelni. A vasuti szállítási díj ugyanis mindig a szállított áru értékéhez van szabva. Ha tehát a szemet most drágábban tudják a füstmentesítés révén eladni, akkor a vasutak úgy éreik, hogy nekik is több szállítási díj jár.

A Frisco Railway volt az első, amely a füstmentesített szén szállítására magasabb rátát kér. A vasut szerint a füstmentesített szén két dollárral drágább, mint a közönséges szén és a maga részére ennek a két dollárnak tíz százalékát akarja megkapni tonnánként bizonyos utakon.

Legjobb St. Louis városban látszik meg, hogy mi a füstmentesítés gazdasági következménye a magánlakások tulajdonosaira nézve.

Arkansas államból eredő, tehát jó minőségű szemet eddig St. Louis városában tonnánként körülbelül hat dollárért lehetett kapni. Alig lépett életbe a füstmentesítő városi szabályrendelet, a szén már megdrágult tonnánként másfél dollárral, ami egy kisebb lakóházra egy téli szezonban mintegy tizenöt dollár többlet kiadást jelent. Ezt szegényebb emberek — és a város lakosságának tulnyomó része szegényebb ember — nem bírhatják el.

A bányákra nézve teljesen közömbös az, hogy ezentul bi-

zonyos városokban füsttől mentessé kell tenni a szemet, mert annak költségeit minden nehézség nélkül lehet áthárítani a fogyasztó közönségre.

Nem mindegy azonban ez végeredményben, mert igen sok kis fogyasztót arra bír rá, hogy olajfűtésre térjen át. Terjedni fog a szén kárára igen erősen a földgáz fogyasztása is és végül a vízi erővel fejlesztett villamos áram aránylagos terjedése is nagy károkat fog okozni a bányászatnak.

Közegészségügyi szempontból természetesen nagyon fontos a szén füstmentesítése és most már azt kell kiszámítani, hogy vajjon ez az előny kárpótlást nyújt-e a drágább szénárakért.

Ennek megállapítására azonban idő kell és addig a szén drágább marad.

A TVA ESSÉK AZ ADÓK ALÁ

A szénbányák tisztességtelennek mondják a TVA vállalat mai adómentességét

A Tennessee Valley nagy szövetségi villamos művei semmiféle adót nem fizetnek és ezért adhatják a villamos áramot más okok mellett olyan olcsón, hogy a lakásokat négy állam területén villamossal lehet már fűteni.

A szénbányák annyira éreik a versenyt, hogy tiltakoznak a TVA eddigi teljes adómentessége ellen, amelyet saját pénzügyi biztonságukat féltik.

NAGY BAJ VAN NEW JERSEYBEN

A bootleggereket nem hajlandó többé az állam kizárni a saját területéről

A keményszén terület erősen panaszkodik, hogy New Jersey állam egy új bírói ítélet alapján nem tartja többé szükségesnek azt, hogy a lopott szemet kizárja saját területéről és ezzel a bányáknak igen nagy kárt okoznak.

A bányák azt kérik, hogy az állami törvényhozás tiltsa meg a megfelelő származási bizonyítvány nélkül szállított szénnek további árusítását.

SZABADSÁGRA NEM MEGY

Howard A. Gray, a szövetségi belügyminiszterium bánya ügy osztályának igazgatója ebben az évben nem fog nyári szabadságra menni.

NÖVEKVŐ TERMELES

A National Coal Association jelentése szerint a széntermelés az utolsó nyolc héten át mintegy kilenc százalékkal növekedett.

TESSÉK GONDOLKOZNI

Windsorban minden olasz és német születésű alkalmazottat elcsaptak

Windsorban minden német és olasz születésű városi alkalmazottat elcsaptak, akár canadai polgárok, akár nem. Ennyit ér a polgárvél, mikor egy nemzet haragját felidéz.

Lehetséges, hogy elcsapott canadai polgárok szintén a canadai "Bill of Rightsra" hivatkoztak s lehetséges, hogy azok is "dicsérték az Istent, hogy az orosz és német diktátorok fogják a békét diktálni a világnak."

Minden windsori egyesülethez kért ítéztett a városi tanács, hogy ezt a példát kövessék.

A VILÁG-HÉT STROFÁBAN

Irja: Szegedy László

HETI ROVÁS: NACIK PÁRISBAN!

"Világ fővárosa": szajnaparti Páris: gyászos már fölötted a ragyogó nyár is. Mí történt, hogy magad ily szörnyen elhagytad s patkós náci-ciszimák taposnak már rajtad...? ... France! Bűvös Leányzó: könnyeznek szemeid; sírnak szép utaid, zokognak tereid. Magas Eifel torony letéskint a mélybe: s belefurja fejét a felleges éjbe... Sohasem hitte, hogy valaha így legyen s fénysemében sápadt lánggal ég a szegény. ... Dübörgését hallja náci ezredeknél s szörnyü vasbordái félve megremegeknek...

VASÁRNAP: HUSZ ÉVVEL EZELŐTT...

Elszállnak a bűnök, meg-meg visszajönnek, történelmi utján könny és vérzőzönek. ... Husz évvel ezelőtt: ünnepektől Páris: "s franciául dalolt akkor a madár is..." Husz évvel ezelőtt: hiába könnyeztünk: vérel irt ítélet hangzott el felettünk! Ránk borult a szörnyü trianoni este s "megtörött" hazánk ezeréves teste. ... Egy negyed a csehnek... másik a romának s a harmadik negyed: Jugoszláviának...! Megcsuklott a térdünk... szemünk könnybe lábadt; kértünk: mindhiába... felénk rugott láb...!

HÉTFŐ: TRIANON GYÁSUTJÁN...

A Boise de Boulogne árnyas fái alatt: győzelmes, virágos náci-csapat halad. S miként a temetés gyászbafuló hangja: delet harangoz a Notre Dame harangja. A nyári napfényben virág, fűszál reszket — s hangzik a vezényszó: "Pihenj dzsidás ezred!" ... Leszállnak a lórol a győzelmes náci; sisakjuk rézgombján a nyárfény játszik. ... "Hevedert lazítani... lovakat terelni...!" s a virágos "Boist" kezdik lelegetni... Reszket Frankhon népe... de győtri a láz is: Trianon gyász utján: idejutott Páris!...

KEDD: TRIANON EMLÉKE...

A francia nemzet muzeum-szentélye: múkincsekkel telve husz nagy terem mélye. Nyelvbötlő bár neve: tudja minden diák: Tuillériának hívják a franciák. Jeges rettegés a francia szivekben: náci turkálnak a gazdag múkincsekben... A náci szájakon hangos a nevetés, de még hangosabb a gögös fenyegetés: "Győzelmes szomjunkat itallal enyhíteni: Tuillériában kantint fogunk nyitni...!" ... S náci tankok élén jön a "náci béke": így zuhan Párisra Trianon emléke!

SZERDA: OLASZ HADÜZENET!

Kábelhír érkezett... nedves lett a pillám: derült olasz Égből lecsapott a villám. Szerelmek, virágok, dalok kéklő hona: véres rémségeknek lesz most már otthona. Milliőknak arca torzul el a kintul: Itália szintén háboruba indul! Magával ragadta a háborus járvány s kéklő egén véres a nyári szivárvány. Háborut üzentek Frankhonnak, Britonnak s milliők élte lesz majd ára a birokknak! ... Ránk borult a Halál véres birodalma s mindenütt egyforma az anyák fájdalma!

CSÜTÖRTÖK: ANYA A FIAÉRT...

Nem kérlek az egyént, nem kérlek a népet s "villámháboruban" pusztul el az élet! Kelő Nap, nyugvó Nap: véres tarlókra száll: villámolva száguld az öldöklő halál! Elsápad a betű; nincs színe szavaknak; nincs kifejezője a nagy borzalmaknak. ... Oh mennyit kívánok a szegény szülőtlől; mire fia felől: anyja beleöszül. S hiába reszketett fiáért husz évig: a halál mezején perc alatt kivégzik. Életét áldozza szülő a fiáért s meghal egy-egy hazug, muló ideálért!...

PÉNTEK: ERŐSEBB AZ ÁLLAT...

Latin az olasz nép; latin a francia s egymást fogja ölni a két nemzet fia! "Keresztény" az egyik, "keresztény" a másik: mégis ölik egymást belészakadásig. Egyik is másik is: nagy és kulturnemzet: s ime a gyűlölet mily borzalmat nemzett? Emberben Istennél erősebb az állat s állat a lelkünkben borzalmassá válhat. Kétezer éves a Szeretet vallása; mégis egyre tart az ember mérsárlása... Gőrnnyedt vállainkon "kételybatyut" viszünk: nem csoda, ha lassan elsorvad a hitünk!

SZOMBAT: KI KEZDTE A HARCOT...

Kit terhel a bűnök véres szörnyűsége? Ki lett a másiknak előbb ellensége? Ki vetette ki s szörnyü életsarcot? Ki kezdte az ölést? Ki kezdte a harcot? ... Vitakozni fognak lángoló érvekkel, de ettől egyetlen halott sem ébred fel! ... Elvetett vérmagból vérkalász fog nőni s új háborút fognak pár év múlva szőni. Miért halnak meg hát, akik most meghalnak? Mert így kívánják a megkerült hatalmak... Demokrata, náci, fascista vagy vörös: Kié a szörnyü bűn? — Általános, közös!

H A Z A J Ö T T E M

Sok ezer barátomnak, akik az Atlanti oceántól a Csendes tenger partjáiig laknak, e lap olvasóinak jelentem: itthon vagyok. A Manhattan hajón érkeztem, mely az Európában élt amerikaiakat hozta haza. Az utolsó elutazási alkalomig tartottam Magyarországon posztomat és csak akkor hagytam el Budapestet, amikor már egészen bizonyosnak látszott, hogy Olaszország is belép a háboruba és ezzel megszűnik a lehetőség, hogy kapcsolatot tarthassak Amerikával. (A Clipper csak Lisszabonba viszi a postát, egészen bizonytalan, hogy a mostanában küldött levelek onnan aztán eljutnak-e Magyarországra.)

Az amerikai konzul április vége óta fokozottan sürgetett: minden Magyarországon élt amerikaiat a hazatérésre, de én halasztottam az eljövételt az utolsó percig.

Nagyon, nagyon nehéz volt eljőnnöm hazulról, otthom hagyni 75 éves beteg édesapámat, testvéreimet, azok családtagjait. Máskor ha eljöttem, tudtam, hogy ők otthon tovább folytatják az életet, biztonságban tudhattam őket, míg ma ki tudhatja, meddig maradhatnak otthonaikban, öcsém, sógoraim, unokaöcsém mikor cserélik fel (talán már egyik-másik azóta fel is cserélte) békés életüket katonáival. És ki tudja: mit rejteget a holnap számukra.

Magyarországon, amikor két hét előtt eljöttem, éppen mozgósítottak, ugyanezt tették Jugoszláviában. Mikor vonatunk ott áthaladt, szívzaggató volt hallgatni az egykori magyar állomásokon a jugoslav hadseregbe vonulókat magyarul énekelni.

A magyarországi mozgósítás nem jelentette azt, hogy Magyarország hivatalos vezetői a háboruba lépés gondolatával foglalkoztak volna, de szükségképpen nekik is lépést kellett és kell tartaniuk a szomszéd-államok lépéseivel.

A szörnyü bizonytalan európai életben Magyarország sem kivételes sziget, de aránylag azért mostanig mégis ott volt

talán a legkésebb az élet. A lakosság — már akiket nem szőlítottak zászló alá — végezte rendes napi munkáját. Persze: mostanában a munkában — zökkenők is vannak, mert pl. amikor mozgósítanak, akkor nem csak az embereknek kell menniük, hanem a lovaknak, kocsiknak, autók-nak, de még a bicikliknek is. Magyarországról természetesen bőségesen lesz mondanivalóm, egyelőre azonban csak jelezni kívántam megérkezésemet.

Bevallom, mikor a szabadság szobrát megláttam, jóleső érzés fogott el. Éreztem, hogy idetartozom, hogy amit a szabadság szobra jelképez, bizony már csak itt található meg.

Amikor a hajóról New Yorkban leszálltam, az járt eszemben: mikor viz utam vissza Európába. De ebből a révedésem-ből kiköszentett, hogy a Western Union embere nevetem kiabálta. Mikor lent voltam a hidról, táviratot nyomott a kezembe: Révész Kálmán "welcome home" sürgönyét kézbesítették nekem, éreztem, hogy itthon vagyok, a barátaim között, mert ebből a sürgönyből a baráti szeretet melegét éreztem ki. Pár perccel később Orosz Antal trentoni szerkesztő barátom ölel karjaiba rohantam, aki immár negyedszer várt engem New Yorkba érkezésemkor családjával és akinek trentoni otthona mindig első amerikai állomásom.

Itthon vagyok hát: barátaim között, akik annyira aggódtak értem, míg távoll voltam és akik olyan régen hívtak vissza engem körükbe.

Hazajöttem: hogy újra kezdjem ismét az életet, amit én már jó egy-néhány-szor cselekedtem itt is, odaát is.

Az új életkezés első állomása Youngstownban lesz, ahol a Bridgeorti Szövetség konvencióján a Magyar Bányászlapot képviselem.

Fay Fisher Andor.

MEGNYILIK A NAGY ARÉNA

Néhány napon belül megnyílik a nagy politikai cirkusz, amiben négy évenként győnyörködik a polgárság s a nyilatványt a nagy játékhöz Philadelphiában adja elő a republikánus konvenció. Akit ott fognak jelölni az esetleg elnöke lesz az ország-nak s nagyrészt tőle függhet, hogy eszünk-e és mennyi kenyeret eszünk a következő négy évben.

A republikánus konvenció nem szerencsés időben jön össze, mert a lakosságot az európai harcér eseményei mérhetetlenül jobban érdeklik, s így a "nagy show" csak "side show" lesz ebben az esztendőben.

A republikánus párt jelöltje és vele a párt, erős tehertelekekkel indulnak a küzdelembe.

Egy éve még ötven százaléknál nagyobb volt az eshetőség, hogy átvesszik a kormányzást s hogy a Fehér Ház lakója lesz, akit Philadelphiában jelölnek.

Ma ötven százaléknál mérhetetlenül kevesebb erre a párt és a jelölt esélye, mert a nemzetközi események minden látható jel szerint arra bírják a polgárságot, hogy a jelenleg kormányzó párt kezében az ország gyepelét meghagyja, sőt lehetőleg az elnök személye sem változzék.

Mint hogy azonban novemberig sok váratlan dolog történhet, egészen a republikánus győzelem nincs kizárva s ezekben a sorokban néhány szóval bemutatjuk azokat az embereket, akik a jelölés némi reményével várják a republikánus konvenciót.

DEWEY

New York fiatal ügyésze viszi Philadelphiába a legtöbb delegátust magával, de korántsem rendelkezik annyi szavazattal, amennyi a jelöléshez szükséges.

Tehetséges rendőr, kitűnő szónok, de mikor a nemzet a válság napjaiban igazán megmérte, nagyon könnyűnek találta.

Mint ügyész — vádol. Vádolja a Roosevelt kormányt mindennel, de egyetlen konstruktív

gondolata vagy szava nem volt, hogy ő miképpen próbálna megoldani a nemzet súlyos problémáit.

Ha a világegés nem következett volna be, lett volna a jelöléshez és a választáshoz esélye, mert az amerikai nép ritkán szavaz valaki mellett, inkább valaki ellen. És az ügyész érti a vád felépítését, hogy a polgárság a jelenlegi kormány ellen szavazzon.

Az európai események Deweyt megmérték. Milwaukeeban — tekintettel a nagy német lakosságra — a rideg semlegességet hirdette s mikor hetekkel később Texasban egész más hurokat pengetett, az őszinteségében nem hittek.

Nem valószínű, hogy jelölésük s megválasztása katasztrófa lehetne az országra.

VANDENBERG

Politikus, aki közepes tehetségével mindig a fencen ül.

Normális viszonyok közt éppen olyan jó lett volna talán elnöknek, mint pl. Harding volt, ezekben az időkben azonban nem bízzák rá a kormányzást.

Belpolitikai, gazdasági stb. kérdésekben senki nem tudja, hol áll a szenátor, ha egyáltalán áll valahol, egyik vállán hideg, másikon meleg vizet visz mindig magával s ugyanez áll külpolitikájára is. Néhány hónapja még erősen kiűzött a rideg semlegesség mellett, pár hete a teljes amerikai kontinens védelmét hirdette. Kevés delegátusa van s ha jelölnek, azt csak nagy veszedeleddel és nagy sajnálkozások közt abban a hitben fogják megtenni, hogy a megválasztásához a pártnak nincs reménye.

TAFT

Jó-közepes tehetségű, nagy-méltóságú ember, a legőszintebb minden republikánus jelölt közt. Őszintén reakciós. Vagyis olyan tisztességes — politikailag és egyénileg — mint pl. Coolidge volt.

Pénzügyek, adók, munkáskérdések, stb. minden téren őszintén reakciós ember s ha a polgárság meg akar állni az új deal reformjaiban s azok

megemésztésére törekszik, mielőtt tovább menne, Taft megfelelő elnöke lenne az országnak.

Deweyt kivül neki van a legtöbb kilátás, de a szavazatok egy harmadát rendelkezik csupán s mégis nagy esélyei vannak a jelölésre.

Ő is, felesége is rendkívül gazdag és befolyásos családok tagjai s a két család keze emesse elnyulik.

Mióta az európai események olyan válságos időket idéztek fel, talán nem is harcol komolyan a jelölésért, mert valószínű, hogy az elnök ismét Roosevelt lesz s a republikánusok egyszer-megbukott jelölt nem szoktak újra jelölni. Taft még fiatal ember s várhat további négy évet.

WILKIE

Wilkie, a multi-milliomos villanyágnás nem megy a konvencióra szavazatokkal, mivel a nevével később kezdtek emlegetni.

Négy évvel ezelőtt fordított hátat a demokrata pártnak, mikor Landon mellé állt, leginkább azért, mert Roosevelt a villanytrusztozat olyan kerülhetetlen szigorral üldözte.

Tehetséges, nagytudású, tisztességes ember, nagy vagyona dacára nem reakciós, de a republikánusok félnék tőle, hogy a Wall Streettel való szoros összeköttetése jelölés esetén a pártot egész biztosan elbuktatná.

Külpolitikai kérdésekben teljesen megegyezik Roosevelttel s mert ezt a konvenciót a külpolitika dominálja, megtörténhetik, hogy Wilkie fut be "dark horse"-nak. Nem lenne rossz elnök belőle.

BRICKER

Ohio kormányzója hivatalosan nem jelölt, de befuthat dark horse-nak, ha az első három jelölt közt a küzdelem a konvenciót megbénítja.

Bricker progresszív-konzervatív ember, aki Ohio államot becsületesen és jól adminisztrálja s akinek személyi és politikai integritása kérdésesen felül van.

Hibákat csinált a segély-

HOL VANNAK, MERRE BUJKÁLNAK?

Hova lett a nagy hűhóval megalakított "Északamerikai Demokratikus Szövetség" és mi lett azokból a lojalitási aláírásokból, amiket az elnökek gyűjtöttek?

Emlékszik-e még Magyar Amerika arra a nagy hangzavarra, arra a nagy hűhóra, amit "Északamerikai Demokratikus Szövetség" néven rendeztek két éve a kommunisták és a "fellow-travelerjeik" közöttünk?

Emlékszik-e még valaki a nagy buffaloi, new yorki lármára, amely le akarta az amerikai magyarságot hengerelni, hogy köztünk a kommunizmus transzmission belt-jét szolgálja? Emlékszik-e még valaki arra a becstelen, arra az aljas, gazemberek által rendezett lármára, ami a kommunisták napilapjában kitört, mikor az Amerikai Magyar Szövetség életre hívását az északamerikai vörös svindlivel akarta előlenni?

ügyekben, amelyek az esélyeinek árthatnak, de ha a Taft frakció és a konvenció bősza támogatják, a jelölést megkaphatja. Külpolitikai kérdésekben a felfogása ismeretlen, belügyekben jó és becsületes adminisztrátor lenne belőle.

MARTIN

A kongresszus republikánus szárnyának egyik legügyesebb s legeszesebb vezére. Kitűnő politikus, progresszív-konzervatív ember s ha pár évi munkája után meg lehet ítélni, alkalmas lenne az elnökségre.

Kár, hogy nem pályázott a jelölésre és így nem volt a nemzetnek alkalma, hogy alaposabban megismerje. Brickerrel egyenlő esélye van, hogy dark horse lehet belőle.

HOOVER

Hoover sokkal nagyobb eséllyel megy a konvencióra, mint ahogy azt a legtöbbben hiszik, de annyi esélye nincs, hogy őt ismét jelöljék.

Képes lesz megakadályozni akárkinek a jelölését, de a támogatása nem jelentheti azt, hogy kívánságára akárkit jelölnek.

A nemzetközi események "visszahozták" a volt elnököt és ha tíz napon belül váratlan nagy események lennének, az sincs egészen kizárva, hogy annak a hatása alatt — és a biztos vereség hitében — még egyszer Hoovert jelölnek.

LANDON

Landon nem óhajtja, hogy még egyszer jelöljék és nem is fogják azt megtenni, de nagy mérközések esetén megtörténhetik, hogy az ő szava billenti a mérleget valakinek a javára. Sokban hozzájárult, hogy a republikánus párt az elnök külpolitikáját az utóbbi hetekben és részben támogatja s befolyása hozzá fog járulni, hogy ne jelöljenek olyan embert, aki a nemzetközi viszonylatban az elszigetelés barátja.

PEW

Pew nem jelöltje, hanem bősza lesz a republikánus konvenciónak. Az utolsó években a pennsylvaniai olaj-milliomos a sugaraddaddy az országos bizottságnak s milliókat költött el a sajátjából, hogy a pártot új életre ébressze.

Nemcsak Pennsylvania hatalmas delegációjával fog rendelkezni, hanem a jelöltet ismét hotel-szobában fogják keresni, ahogy az a republikánus konvenciókon szokásos, akkor az ő szava lesz a döntő a tanácskozásban.

Senki nem tudja jelenleg, hogy kit támogat, csak az biztos, hogy a legnevetesebb önjelöltet, Pennsylvania jelenlegi tehetségtelen kormányzó-ját nem fogja támogatni. Sokan azt hiszik, hogy ő fogja a mérleget Bricker javára lenyomni.

És emlékszik-e még valaki azokra a ravasz propaganda ívek-re, amelyeknek a tetején Roosevelt neve diszelgett s aláírások "százait" gyűjtötték, hogy ők milyen lojalis hívei a demokráciának és az elnökek? (És amelynek az volt a célja, hogy a mostani elnökválasztási kampány alatt eret vagjanak a demokrata pártkasszán.)

Hova lettek ezek a hangos atyafiak és mi lett a proram-ból?

Az Északamerikai Demokratikus Szövetség, amely kizárólag az Amerikai Magyar Szövetség elgáncsolására alakult a magyarok közt, elmúlt, füstbe ment, míg az Amerikai Magyar Szövetség irodája áll Washingtonban, ahol az amerikai magyarság érdekeit szolgálja.

A kommunista napilap, amely piszkoknál, szennynél, gyalázatnál, becstelen rágalmnál, mocskos hazugságoknál egyebet nem árasztott magából, bedöglött. Vészesegény utóda, amely ma "Magyar Jövő" néven bolondítja a népet, már nem a párt, hanem a Fehér József tulajdona, ahogy azt a posztahatóság előtt esküdték.

S akik két éve még az aláírások "százait" gyűjtötték, hogy a Roosevelt talpát megnyalják, ma szennylapjuk szomorú maradványában ugyancsak a Roosevelt lábikrájában próbálnak harapni, mert Moszkvának most az a parancsa.

Mások is voltak, akik ezekkel a jómadarakkal egyidőben az Amerikai Magyar Szövetség ellen ágáltak.

Szemérem nélkül, tisztesség nélkül, lelkiismeret nélkül rágalmaztak mindenkit, akinek köze volt a detroit-i táborozáshoz. Gyűlöletben, elvakultságukban együtt utaztak a kommunistákkal, az Amerikai Magyar Szövetség életre keltése ellen gyűléseket rendeztek, röpiratokat adtak ki és ripóklapok hasábjait töltötték meg a leg-áljasabb rágalmakkal és hazugságokkal.

Hol van az a sok más vörös svindli, amikre a pénz a hiszékeny "öntudatosoktól" kicsalták? Hol van a "Kis Ház-tulajdonosok", hol a "Kis bank betevők", hol van a "Társadalmi Biztosítás" című család, amire adakoztak, tagsági díjakat fizettek és táncoltak az "elvtársak"?

Vajon szegyenlik-e most magukat azok, akik két éve olyan hangosan lármáztak?

Akik Buffalóban, majd New Yorkban a nagy északamerikai svindlit rendezték?

Akik a kommunista szenny-lapban olyan üvöltést csaptak s akik ezekkel a szemekkel álltak össze, hogy az amerikai magyar egység útját elállják?

És látja-e már Amerika magyarsága, hogy kiknek lehet hinni közöttünk és kiket kell kiseprűzni az amerikai magyar életből?

QUICK RELIEF FROM EYE STRAIN

due to dust, sun, light-glare, driving, movies, reading, etc.

Do your eyes burn—feel tired, uncomfortable? Try Murine. It contains 7 helpful ingredients which cleanse and clear eyes reddened from fatigue—make your eyes feel clean, fresh, alive! Much more effective than boric acid.

Send for trial bottle. Mail 10¢ (stamp or coin) with your name and address to The Murine Co., Dept. H.S., Chicago, Ill.

MURINE FOR YOUR EYES. Cleanses, Soothes! AT ALL DRUG STORES

ÉNEK AZ IGAZI BOR FELŐL

A szárazság ideje alatt szárazságot panaszoktól amitt, hogy mi mindent kellett elnyelnünk, amire azt mondták nekünk, hogy bor, pedig de hogy is volt az örült keverék bor.

Akik azt hittük, hogy ennek az állapotnak vége lesz a szárazság eltörölésével, azok nagyon csalódtunk. Ha az amerikai közönség tudná, hogy mit adnak nekik "bor-gyárak" manapság bor címen, talán da rabokra szedné szét ezeket az ipartelepeket.

Ne gondolja senki, különben sem, hogy talán tudja: mi a bor?

A hétköznapi ember csak annyit tud felőle, hogy mikor a szőlő leve megerjed, bor lesz belőle. De tessék csak meggondolni, hogy mi a szőlőlé s miféle anyagok vannak a szőlőben: akkor talán már úgy fogja érezni, hogy mégis csak jó volna megtudni egyetmást erről a dolgról.

Jusson csak eszébe, hogy a bor nem csupán a szőlő levéből lesz, hanem a szőlőszem héjából, magvából, sőt még a csutkájából is. Ha csemegegyűlöt veszünk, a héj és a csutka súlya 1.6—6 százalékot vesz el az egésznek a súlyából; és ez a mennyiség gyakorlat befo-lyást a bor ízére is, mert sok benne a csersav. Ezer gramm szőlőben tizenegy gramm van ebből a keserű anyagból, melyet azért termel ki a növény, mert ezzel védekezik a rovarok ellen. Azért van ebből legtöbb a szőlőnek levelében és csutkájában. Nemcsak a rovarnak, hanem nekünk sem izlik, tápláló értéke sincs, de hát nem lehet a csersavat kivenni a borból, tehát nem tehetünk mást, mint hogy megszokjuk azt is, mikor bort iszunk

A szőlő héje már sokkal fontosabb, mint a csersav. Tőle függ a bor színe, az szabja meg jórészt a bor ízét, tőle függ a buké, egyszóval nincs a borknak olyan tulajdonsága, melyben nem volna része a szőlő héjának, amelyet pedig oly kevésbe becsülünk. Fontos már a mennyisége is. Van szőlőfajta, melyben csak két százalékot kell számítani a héjra, de van olyan is, melyből huszonnégy százalékot kell leszámitani.

A muskotályszőlő héjában legtöbb a cukor, a méz, a külféle sav, persze csak igen kis mennyiségben, mert a héj súlyának fele, de néha még négyötöde is csak víz, nem egyéb.

A vörösbor meg a siller csak a szőlő héjától kapja a színét. A héjban van az a híres "aenocyanin" nevű festékanyag, mely a vörösborban oly kedves az embernek.

De bámulságos, hogy mi minden van a szőlő husában is, mely nedvvel telt nagy sejtekből van összetéve. Erről mondotta a tudomány hogy alig van a földön valami, aminek összetétele finomabb, bonyolultabb volna, mint a szőlő levéé. Nem lehet azt utánozni. Belátja ezt, aki megtudja, hogy miből áll; nincs is elfogadható "műbor" a világon, jóllehet már nagyon sokszor meg akarták csinálni.

A szőlő nedve, hogy a ké-

mkus kifejezésével élünk, vizes oldat. Van benne ugyanannyi szőlőcukor, mint gyümölcs-cukor és ebben a tekintetben nagyon hasonlít a mézre. Még a legközségebb szőlőben is van legalább hat százalék cukor, de a nemes szőlőben néha harmincöt százalék is. Az átlagos cukortartalom 17—21 százalék.

Hoz:ájáru! ehhez 0.5—2 százalék különféle sav; van ezek közt almasav, borsav, szőlő-sav, de mindez sók alakjában van benne. Közismert ezek közül a sósavas káli, melyet borkó néven árulnak is. Ez a borkó határozza meg, milyen savanyu a bor, mint ahogy a csersav azt, hogy mily mértékben fanyar. A tiszta szőlőlében alig van csersav; az csak a lőre utján kerül a borba.

De a legnemesebb, ami a borban van, nem a cukor, nem is a sav, hanem a bor illatát és ízet meghatározó anyagok, melyek nem annyira a szőlő, husában, mint inkább a héjában és különösen a levelében fejlődnek ki.

A rajnai borok különös aromája mely világhírüket teremtette meg, legnagyobb mértékben a levelekben rejtőzik, ezért gondoltak már arra is, hogy szétnyomkodott leveleket kevernek a musthoz, mert akkor még finomabb lesz a bor bukéja.

Mi is az a sokat emlegetett buké? A tudományos kémia sokat foglalkozott ezzel a kérdéssel, de még nem tudunk mindent a dolog lényegéről.

Ha kénes étterrel kezeljük a szőlőt, akkor megkapjuk azokat az éterikus olajokat, melyektől a bor finomsága függ. Van aztán a borban még glykotid is, vannak benne illat- anyagok és cukorból álló vegyületek, de ezek csak az élesztő hatása következtében fejlődnek ki olyan alakban, hogy illatossá tegyék a bort. Nagyon tudom, hogy körmönfont ez a mondat, de sajnos, a tudomány is csak tapogatózva kutatja még a szőlő rejtelmét.

Mert mindez még mindig nem mutatja meg tökéletesen a szőlőbogyó szerkezetét. Még mindig lehet kielemezni abból mindenféle nagyon idegen-szerű anyagot. Van benne klorofil, valamely sárga és kék festőanyag, vannak benne aztán fehérjevegyületek, méz, kálisók, különösen a vörösborkban. Van benne viaszok és zsír, meg keményítő is. Ne csodálkozzunk azon, hogy a borban viaszok is van: hiszen a szőlőn, amikor friss, nagyon szépen meg lehet látni azt a viaszos bevonatot, mely, legalább egyideig, megvédi a szőlőszemet attól, hogy elszáradjon a hév őszi napsütésben.

A zsír, a keményítő és a fehérje csak véletlenül, a szétzúzott magvakból kerül a borba. Száz szőlőszemben átlag kétszáz mag van, de minden magban 11—18 százalék a zsír. Nem lehet elkerülni, hogy a mustba ne kerüljön bele egy-egy összetört mag, de hát nem is árt az a borknak. Csak a pezsgőgyártásnál kerül-lik el azt mindenáron. A szőlőnek sem a héjából, sem a mag-

A LEGNAGYOBB DISZNÓSÁG

Finomabb szót nem tudunk találni arra, amit a megcsontosodott republikánus újságíró, David Lawrence, a U. S. News szerkesztője követett el mostanság. Két repülőgépet rajzoltatott lapjába. Az egyik óriási nagyságu, a másik pedig egészen kicsiny.

Az óriási nagyságu repülő-gép alá ez van írva:

— Az Egyesült Államok 1933-tól 1940-ig 13 ezer és 750 millió dollárt költött közegé-lyekre és ebből 100,000 darab repülőgépet lehetett volna csi-nálni a nemzet védelmére.

A kis repülőgép alatt pedig e szavak olvashatók:

— Repülőgépekre az Egye-sült Államok kormánya 1933-tól 1940-ig összesen 634 millió dollárt költött, amiből csak 5,000 repülőgépet lehetett csi-nálni.

David Lawrence tehát azzal vádolja Rooseveltt elnököt és a kormányt, hogy a közegélye-keket fontosabbnak tartotta, mint a nemzeti védelmet.

Ennél nagyobb disznóságot képzelni nem tudunk. 1933 óta nagyon sok viz folyt le a Po-tomac folyón és nekünk semmi szükségünk nem volt arra, hogy erős hadikészletbe helyezkedjünk. Ellenk ezöleg! Rooseveltt elnök volt az, aki minden lehetőt megtett, hogy necsak minket, hanem az egész világot békében tartsa, a hadi felfegyverkezésről lebe-szélje és e téren jó példával járt elől.

Ebben az egész amerikai nemzet megnyugodott, ezt a politikát mindenki helyeselte és azt is, hogy a bajban levő embereket nem szabad kitenni

vából nem szabad a bennük levő anyagnak legparányibb részét sem beleengedni a pezsgó anyagába. Hiába, mégis csak a pezsgó a legnemesebb "szőlőlé"...

Amikor a szőlőt még lábbal taposták a szüretben, sokkal kevesebb összezúzott mag jutott a borba, mint most. Viszont a sajtolás mostani módszerének megvan az a nagy előnye, hogy sokkal kevesebb a mustban a gombaspóra meg a bakterium, mely árthatna a borknak. Minél gyorsabban dolgozik a szőlőprés, annál kevesebb csersav és más nem éppen hasznos anyag kerül a lébe.

De ne higgyük, hogy most már teljesen megelemeztek a bort. Amikor a must már a hordóban forr, még mindig új meg új vegyületekkel gazdagodik a lassan érő bor. Az élesztőgombák munkájából keletkezik ekkor az alkohol, a szénsav; azonkívül még glyce-rin, borostyánkósav és megint új buké anyagok fejlődnek.

Az a vincellérnek a nagy mestersége, hogy úgy szabá-lyozza mindezt, hogy minden-ből csak annyi legyen a borban, amennyi éppen dukál; hogy az együttes hatásról így azt mondhassa a borozó: "Ejnye, be jó!"

A tizenöt százaléknál több alkohol árt a borknak (csak a csemegeborban van több, de azt úgy teszik hozzá) csersav-ból csak öt-hat százaléknak szabad lennie a vörösborkban, a fehérben kevesebbnek, a savnak többi fajtájából pedig csak tíz százaléknak. Szabad cukornak is kell maradnia. A többi anyagból meg nem mérhető, de érezhető meny-nyiségre van szükség.

Mindaz pedig, amit itt most elmondtam, csak némi fogal-mat nyújt arról, hogy milyen csodálatos egy folyadék a bor. A legtudósabb kémikus és a legkitünőbb borszakértő még mindig nem tudja száz száza-léig megmondani, hogy mi is az a bor.

LESZ-E PÁN-AMERIKAI BANK?

A rangban második helyet-es külügyminiszter, Adolf A. Berle Junior egy nagyszerűnek látszó tervet dolgozott ki arra, hogy miként lehetne az Észak, Közép és Dél amerikai államok közötti kereskedelmet egésze-gesebb alapokra fektetni.

Berle úgy vélte, hogy e célra jó lenne egy pan ame-rikai bankot alapítani, amely a különböző országok közötti kereskedelemhez szükséges hi-telt közvetlenül bonyolítaná le.

Inter-American Bank lenne az új pénzintézet neve és a terv az, hogy azt 14,500,000 dollár alaptőkével alapítsák meg. Ezt az alaptőkét az Egye-sült Államok, a Közép és Dél amerikai államok adnák össze. A tervbe Kanada nincs be-veve. Amelyik országnak több a külkereskedelmi forgal-ma, annak több részvényt kel-lene venni, mint a másik ál-lamnak.

Az Egyesült Államok kor-mánya a maga részéről már ki is jelentette, hogy hajlandó a reája eső öt millió dollár ára részvényt átvenni. Hajlandó erre Mexico, Columbia, Bolívia, Ecuador, Nicaragua, Paraguay és a Dominican köztársaság is. A szükséges alaptőke tehát már együtt volna, de tizenhá-rom ország még mindig kívül maradna a nemzetközi bank-ból és így az nem ölelné fel kötelekibe a kettős amerikai kontinentet.

Különösen Argentina visel-

az éhenhalásnak, ha mindjárt nagy áldozatokat is kell hozni.

David Lawrence most ki-mutatja, hogy a lezajlott hét év alatt sajnálta a közegé-lyekre fordított pénzeket. Ez az, amit minden jó érzésű em-ber kárhoztát és tiltakozik az ellen, hogy ilyen eszközökkel éljenek az ország elnökével szemben.

kedése feltűn. Ez a dél-ame-rikai köztársaság már azt is megtagadta, hogy kereske-delmi szerződést kössön velünk és ezt állítólág angol sugalma-zásra tette. Most azonban az államok közötti bankba se akar belépni és alig hihető, hogy a mai háborus viszonyok között erre Anglia biz-tatná.

Pár hét előtt még érdeke lehetett Angliának az, hogy az Egyesült Államokat saját iparának előnyére kizsírítsa az argentinai piacokról. Ma már ezt nem teheti. Anglia ma már nincs árukat szállító álla-potban. Nem is gondolhat arra hogy hajóit lekösse, nem is gondolhat arra, hogy hadi cikkekkel kivül egyebet termeljen. És végül nem vonhatja magára ilyen módon az ame-rikai ipar és kereskedelem ellenszenvét. Érthetetlen tehát, hogy Argentina miért húzódik el és miért nem akar Berle tervéhez csatlakozni.

Egy közös bank, amelyben Berle terve szerint minden ország egy igazgatóval lenne kép viselve, meg a nagy Egyesült Államoknak se lenne több, minden az amerikai kontinen-sen levő országnak csak hasznára tudna szolgálni. Ma például a braziliai kávéter-melő nem meri a kávéját el-adni hitelbe az amerikai ve-vőnek, mert nem tudja, hogy hitelképes-e az amerikai vevő? De ha az amerikai vevő váltó-ját elfogadná az államközi bank, akkor a braziliai kávé-termelőnek nem kellene tö-rődnie a vevő hitelképességé-vel.

Ez és egy ilyen példát tudnak felhozni azok, akik ki-viteli kereskedelemmel foglal-koznak. Elvégre egy-egy ki-sebb amerikai gyáros nem tarthat saját irodát például Nicaraguában, aki ismerjen

minden vevőt és a vevők hitel-képességét. Inkább lemond a kiviteli üzletről, hogysem ilyen költséges módon folytassa azt. Az államközi bank azonban lehetővé tenné a legkisebb ame-rikai gyárosnak is azt, hogy kiviteli üzleteket köthessen.

Ugyanez áll a délamerikai termelőre is, aki például nem küldhet ma ezer zsák gyapjút a new yorki piacra, mert magának kellene személyesen oda utazni, ami a gyapju hasz-nát megenné. Ellenben ha volna egy ilyen üzleteket lebo-nyolító közös bank, akkor a legapróbb embernek is meg- volna a maga kedvező kivi-teli kereskedelmi lehetősége.

Mindenki megegyezik abban, aki a dolgokhoz ért, hogy a helyettes külügyminiszter terv-e igen jó. Ha azt mégse si-kerül keresztülvinni, annak nem mi leszünk az okai. Egyes dél amerikai államok nem mut-atnák irántunk olyan jóakar-atot, aminőre joggal tarthat-nak számot Washingtonban és ezek az államok nem is tér- nek addig észre, amíg valami keserű leckét nem kapnak. Ez nem is fog elmaradni so-káig.

Valahogy úgy érezzük, hogy bizonyos Dél Amerikában lévő országok nagyon erősen kacér-kodnak bizonyos európai hatal-makkal. Ezt a kacérkodást so-káig nem fogja tűrni az Egye-sült Államok, hanem nyílt színvallást követel. És ha ez a színvallás kedvezőtlen lenne, akkor más értelmezést fognak adni a Monroe elméletnek.

Elvégre ez az elmélet arra kötelez bennünket, hogy vétün- ket és pénzünkét áldozzuk a legkisebb és legrosszabb ál-lamért is, ha az véletlenül amerikai földön fekszik. Ennek ellenében azonban elvárhatjuk azt, hogy ezek a védelmünkbe vett kis országok is tegyék meg velünk szemben a ma-gukét.

Ha nem teszik meg, akkor nemcsak a védelemre, hanem

a büntetésre is van jogunk. Nem kell azért háborút visel-nünk. Egy kis amerikai blo-kád nagyon hamar észre térít minden okvetetlenkedőt. Egy kis hitel megszorítás. Egy kis kiviteli zárlat. Ezer módja van annak, hogy a mi nem tetszésünket éreztessük. És kell is éreztetnünk. Elvégre a védelem kötelessége jogokat is ad nekünk az amerikai kontinensek felett.

A Monroe elvet maga Mon-roe elnök se gondolta másként. Kidomborítja az, az Egyesült Államok felettes voltát a ket-tős kontinens felett. Ha ez nem tetszik egyik-másik or-szágnak, amely a Monroe-elv hatáskörébe esik, az az ő baja, nem a miénk. Mi sokáig szép szóval próbálkoztunk a szom-szédos jó viszony fenntartásán, de ne kívánja senki azt, hogy amit jó szóval nem kaptunk meg, azt öküünkkel vivjük ki. Ne kívánja senki, mert meg-kaphatja.

HALLANI SE AKARJÁK

A new yorki világ kiállítás igazgatói elrendelték, hogy az egyik nagy kiállítási teremben egy rádiót állítsanak fel ha-talmas hangszórával, amely minden óra első öt percében mondja meg a kiállítást látoga-tó közönségnek, hogy mi történt az európai háboruban?

Arra számítottak, hogy ez az ujtás érdekelni fogja a látoga-tókat és ezrével sietnek a hü-sítőkkel megrakott terembe, ami nagyon jó üzlet lesz.

A számítás nem vált be. A nagy közönség feléje se megy a rádió teremnek. Nem kíváncsi arra, hogy mi történik a harc-téren. Hallani se akar róla.

Ákármiilyen nyomtatvány készí-tésével bizza meg nyomdánkat, azt a legpontosabban, izléses formában, jutányos árak mellett készítjük el és szállítjuk a rendelő címére - - - Bizza meg lapunk nyomdáját ren-deléseinek elkészítésével - - - - -

MINDEN NYOMTATVÁNYT IZLÉSESEN KÉSZITÜNK

Levélpapírok ... Borítékok ... Röpcédulák
Belépti jegyek ... Plakátok ... Számlák
Névjegyek ... Alapszabályok ... Meghívók
Értesítők ... Körlevelek ... Röpiratok
Könyvek ... Címkek ... stb.

A legnagyobb készséggel áll rendelkezésére

LAPUNK NYOMDÁJA

Thrifty!-Handy!

THIS 2-POUND FAMILY-SIZE LOAF
GENUINE KRAFT CHEESE
 in transparent Sealtest-approved wrapper

IT COOKS perfectly!

Its flavor never varies!

MAGYAR Bányászlap

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE. DETROIT, MICHIGAN
Telephone: VINEWOOD 1-3222Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United StatesSubscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.00
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c Single Copy 6c

Megjelenik Minden Csütörtökön Published Every Thursday

MARTIN HIMLER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is Written for Miners of Miners
by MinersEntered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Mich.
Under the Act of March 3, 1879.

ITT AZ IRÁS, OLVASSÁTOK...

Magyar Amerika minden egyes tagja olvassa el és értse meg, hogy mit akarnak a Szülőföldről a magyar nazik csinálni. Azok a magyar nazik, akik nyilas-keresztes (swastikas) jelvényt hangoztatják a magyar népet, akik nyíltan megmondják, hogy ők Hitler-mintára "parancsuralmat" akarnak csinálni, mert nekik hekuba az ezer éves alkotmány.

Azok a magyar nazik, akiknek itt is vannak követői, akiknek egyik zavaros fejű tagja régebben "bajtársaknak" titulálta némely magyar lapban a német zsoldban álló magyarországi nyilasokat.

Olvassátok, hogy mit merészteltek követelni a MAGYAR PARLAMENTBEN azok a nyilasok, akiket évek óta NEMET-ORSZÁGBÓL pénzelnék.

Azok a nyilasok, akik német győzelem esetén előbb-utóbb átveszik a kormányzást Magyarországon, hogy az egész Magyarországot átadják — Hitlernek.

Hubay Kálmán, a nyilas-párt vezére azt követelte a magyar képviselőházban, hogy a Magyarországon lakó németiséget vegyék ki a magyar kormány fennhatósága alól, hogy azokat ruházzák fel önkormányzattal, hogy külön államot alkothassanak a megcsontított államban.

A németek magyarországi szemtelensége nem újság. Mikor Hitler Pozsonyt felfalta, német iskolák százait, német gimnáziumokat, német papnöveldeket, német tanítóképzőket követeltek — és kaptak — a magyar kormánytól.

Magyar adófizetők keservesen kiizzadt pénzén tartják azokat a német iskolákat, amelyekben az ötödik hadsereg nazitagjait nevelik, hogy "szudétálják" Magyarországot.

Tavaly ezt még a svábok követelték s berlini biztatásra szemtellenül szálltak szembe a követelésekkel a magyar közvéleménnyel, amely — berlini nyomásra — kénytelen volt engedni.

Most azonban olyanok merészték Csonkamagyarország szétszaggatását követelni, akik magyar nyelven irnak és beszélnek.

Most Hitlernek a magyar nyelvű ágensei merészték azt kívánni, hogy a kis nemzet önmaga marcangolja magát darabokra, hogy önmaga csináljon kis német szudéta-területeket Csonkamagyarországon.

Magyarország közvéleménye ezt az árulást érthető felzúdulással, felháborodással fogadta s a magyar miniszterelnök erőlyesen jelentette ki, hogy a magyar földet szudétálni nem engedik. (Emlékeztet-e még magyarok a cseh szudéta föld sorsára, amin keresztül Hitler Pozsonyt-Dévat is elvette?)

Ha a háborút a németek nyerik meg, — amire meg van minden szomorú kilátás — akkor nemsokára a Hitler magyarországi csatlósai jutnak kormányra.

S akkor jön egy szomorú korszak, amelybe az ezeréves Magyarország belepuszulhat.

A török hódoltság korszakát ki tudták heverni, mert a törökök nem laktak a szomszédban.

De ha jön a német-hódoltság, amelynek az ágensei máris külön államot követelnek a Magyarországra fészkelődött svábok számára, akkor megtörténhetik, hogy Magyarország soha többé nem lesz önálló.

Minden amerikai magyar legyen tudatában, hogy a magyarországi nyilasoknak, a magyar naziknak ez a programjuk.

Igaz, hogy nem ezen kezdtek, hanem azokhoz a fegyverekhez nyultak először, amik Hitlernek a hatalmat megnyerték.

A felekezeti uszítás volt az első, a legaljasabb fegyver a kezükben.

Először a zsidóktól vesznek el mindent s a hiveiknek szabad rablást ígérnek, ahogy szabad rablást kaptak a német nazik, mikor a zsidókat, a katolikus klastromokat rabolták.

S ahogy szabad rablást kaptak, mióta a lengyeleket rabolták.

Azután földet ígérnek a magyar zsellerek, a más földjét, amit éppen úgy nem fognak a zsellerek megkapni, mint ahogy Hitlerék is meghagyják a német földet a német nagybirtokosok kezében.

De míg a magyar nyilasok az egyik kezükkel elveszik azt, ami a másé, hogy a tömegeket, az elbolondított tömegeket megkapják, addig a másik kezükkel sietnek azt is, egyebet is, mindent oda adni Hitlernek; mert hiszen még nem is jutottak hatalomra, máris szudéta-földeket akarnak csinálni az országból. Hogy ürügye legyen a szétdarabolásra Hitlernek.

Szeretnénk tudni, hogy mit szólnak most azok a magyar urak, azok az amerikai magyar urak, akik a Hubay társaságot "bajtársaknak" neveztek?

Akik olyan borzasztóan tagadják, hogy hitleristák, de "öntudatosan" azt írják magukról, illetve hát csak irták régebben, hogy "nemzeti szocializmus" a programjuk. Mint Hubayéknak.

Hát EZ a nemzeti szocialista programjuk?
Azoknak, akik itt egy huron pendülnék a nyilasokkal?
Az, hogy külön állami önállóságot követelnek Csonkamagyarországban a nemzeti csoportok számára?

Valljanak színt, akik EZT a mélyt két-három év óta hirdették és a nagy "irredenták" nyilatkozzanak, hogy lelki és politikai rokonságban vannak-e az óhazai nyilasokkal, a Hubayakkal?

De vigyázzanak kissé a válasszal.
Mert ha elismerik a rokonságot, akkor Magyar Amerika

HETI SZEMLE

MAGYARORSZÁG SORSÁT

szorongó aggodással figyelte Amerika magyarsága, s bár az olasz hadüzenet utáni szemlencségi nyilatkozat némileg megnyugtatót bennünket, senki nem meri ma sem hinni, hogy ha a háború tovább tartana, a Szülőföld, a szemlencsét meg tudná őrizni.

A németek példátlan és váratlan nagy győzeleme Magyarországra máris rávetette az árnyékát. A magyar hitleristák (nyilasok) a parlamentben már a múlt héten külön autonómiát (önkormányzatot) követeltek az ott lakó németek számára. S bár a magyar miniszterelnök erőlyesen jelentette ki, hogy Magyarország "szudétálni" nem hagyja, mindannyian tudjuk, hogy végleges német győzelem az óhazában a nyilasokat juttatja kormányra. S ez esetben Magyarországnak s zomorubb sorsa lesz, mint az a török hódoltság, amelynek a hatását még a szabadság után ötven évig érezték.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ELNÖKE

a hét elején tartott beszédében teljes világossággal és remélhetőleg véglegesen leszögezte ennek a nemzetnek az álláspontját a jelenlegi nemzetközi válságban.

Miután nyilvánosságra hozta, hogy a kormányunk általános a béke érdekében dolgozott s hogy különösen elkövetett mindent a háború korlátozására, világosan megmondta, hogy mi a nemzet véleménye az olasz kormányról.

Ugyanakkor ígéretet tett, hogy a nemzet teljes felkészültsége azok mellett van, akik a szabadrendszert érdekében és védelmében véreznék.

Mint ahogy sokan — részben pártpolitikai okokból — félreértették és félre magyarázták a beszédét, másnap hozzá tette, hogy természetesen sem hadat nem fogunk üzeni, sem hitelt nem nyújtunk a szövetségeseknek, de a tényleges háború kívül minden erkölcsi támogatást megadnak a számukra.

EZ AZ "ERKÖLCSI" TÁMOGATÁS

szónál sokkal többet jelentett a múlt héten, mert nemcsak az "elavult" röplőgépeket, hanem ágyukat, fegyvereket és löszereket is adott a hadsereg és a navy a gyáraknak, hogy azt azután a szövetségeseknek eladják.

Ezekért a holmiért kellő ráfizetés mellett a navynk és a hadseregünk új felszereléseket fog kapni és a gyárak kijelentették, hogy a tranzakción egy centet sem keresnek, vagyis olyan árban adják át ezeket a holmikait a szövetségeseknek, amennyiben ők azt a kormánytól "bevették".

Az elnök kijelentését teljes válasznak tartotta a nemzet és a kormány arra a könyörgő szövegre, amit a francia miniszterelnök két ízben is intézett a múlt héten ehhez a nemzethez. Minél szomorubb áll a

tudni fogja, hogy nem a magyar feltámadás, hanem a magyar szudétálás az igazi programjuk.

Ha pedig letagadják a rokonságot, akkor az "gilt" marad arra is időre is, mikor a messze-álmaikban mutatkozó vizen-tuli érvényesülést a németek győzeleme esetleg elhozza.

Magyar Amerika "nefelejtés".
Ha a magyar nemzet rossz sorsa úgy hozná magával, hogy a nyilasok vennék át a szülőföldön az uralmat, akkor megindulna újult erővel az a propaganda, amely az amerikai németek közé a nazizmust, az olaszok közé a fascizmust áthozta s ezer nagyszerű dolgot hallasz majd róla, hogy a "parancsuralomban" áldás van.

Akkor ne felejtse el, soha ne felejtse le, hogy már ma Magyarország szudétálását követeli a német zsoldban álló magyar nyilasok vezére.

szövetségesek szénája, annál erősebb és egységesebb a szándék, hogy őket minden tőlünk telhető eszközzel segítsük, de éppen olyan határozott a nemességében a véleményben — s a kormány és a nemzet ebben is egységes, hogy a fiainkat többé az európai harcra nem küldjük.

A HÉTVEGI SZOMORU

események talán a háború végét és a németek végső győzelmét jelentik s ez esetben természetesen ez a nemzet nem tehet egyebet, minthogy állig fegyverkezve készül a jövőre.

Ha azonban a brit birodalom a háborút — esetleg a franciák nélkül is — tovább folytatja, akkor kénytelenek vagyunk újra ismételi, hogy a háború veszedelme nem mult el felőlünk, sőt egyre valószínűbb lesz, hogy abba bele fogunk akarunk ellenére sodródni.

Az Egyesült Államok számára az angol világhatalom összeomlása olyan súlyos problémákat és hosszú évekre nyúló olyan rettenetes fegyverkezési terheket jelenthet, hogy néhány hét vagy néhány hónap múlva a közvélemény azok mellett lesz, akik szerint olcsóbb lenne, ha a németek leverésére minden segítséget megadnánk. Még a háborúba való avatkozást is.

S ne legyen senki egy perccig sem kétségben, ez a párt nem az angolokat sajnálja és nem a németek győzelmét irigyl, hanem a SZABAD rendszert nem akarja feladni.

A FEGYVERKEZÉS PROGRAMJA

hihetetlen gyorsasággal kezdtestet ölteni s a blue-printekből ma holnap ágyuk, tankok és röplőgépek lesznek.

Kormányunk például már körülbelül megegyezett a Ford gyárral, s valószínű, hogy pár héten belül a röplőgépek tömegtermelését megkezdik. Használó sietséggel fognak a tankegyártásához, s mindezen anyagokhoz az acéltermelésén MÁR DOLGOZNAK.

Fegyverkezésünk programjának gyors megvalósításán mulik, hogy a demokratikus rend meg tud-e állni a világban, mert a diktatúrák azzal a jelszóval ragadták magukhoz és tartották a kezükben a hatalmat, hogy a demokráciák tehetetlenek, s válságok idején sem tudnak kellő gyorsasággal mozogni. Anglia és Franciaország szomorú példája eddig teljes mértékben azokat igazolta, akik a demokráciák életképességében nem hisznek.

Ha nálunk kellő sietséggel és egységes akarattal tudnak mozogni — s a jelek szerint igenis tudnak — akkor be lesz bizonyítva, hogy Angliában nem a demokrácia, hanem az osztályuralom volt tehetetlen, Franciaországot pedig az a fél-kommunizmus buktatta meg, mely anarchiát csinált abban az országban.

AZ ERKÖLCSI TÁMOGATÁS

mellé kényeret is nyújtunk azoknak a milliőknak, akik

Európában földönfutókká váltak, s ma már nem tartjuk elégségesnek azokat a milliőkat, amelyeket a Vörös Kereszt nyújt a segedelemre.

Az elnök egyetlen szavára 50 millió dollárt szavazott meg a kongresszus, hogy az éhes és rongyos földönfutóknak legalább pillanatnyi segítséget nyújt hassunk, de van olyan javaslat is, hogy ötszáz millió dollár árára élelmet küldjünk Európának.

Kétségtelen, hogy sok milliót fogunk segélyre költeni, de csak abban az esetben, ha a szövetségesek nem akarnak politikát csinálni belőle.

Meglepetve hallotta például Amerika Londonból, hogy egy csomó angol gyermeket szeretnének átküldeni mihozzánk, akiknek az ellátását fizetnék.

Mint ahogy éppen elég hely és élelem van Canadában s Ausztráliában, teljesen fölöslegesnek látszik, hogy a gyermekeket hozzánk küldjék, mert ilyen mozdulatnak csak propaganda céljai lehetnek.

A KONGRESSZUSBAN ÉS

azon kívül is szenvedélyes kifakadások hangzottak el az elnök ellen, aki a virginiai beszédében a nemzet teljes támogatását a szövetségeseknek ígerte, csupán azért, mert ha ezt a németek ellenséges mozdulatnak tekintik (aminthogy az eddig szokásban volt nemzetközi jog szerint valószínűleg az), akkor ahhoz joga nincs az elnöknek, mert a hadüzenetet az alkotmány kizárólag a kongresszusra bízta.

Magát a tényt, hogy segíteni akarunk, senki nem gáncsolja, legfeljebb azon sajnálkozik mindenki, hogy a segítség már valószínűleg késő lesz. Ezt viszont a szövetségesek önmaguknak köszönhetik, mert semmi nem állt az útjukba, hogy idejében adjanak kellő rendelkezéseket az amerikai gyáraknak.

Ha a Ford-gyárnak vagy akármelyik gyárnak, hat hónapra van szüksége, hogy a röplőgépek tömegtermelését elkezdi, akkor a háború kezdete óta ma már ontának a gyárak a gépeket magukból, ha a szövetségesek nem alkudoztak volna hónapokon keresztül.

Valószínű, hogy a segítség mibenlétén és korlátain keserű viták lesznek, mert szerencsére ebben az országban minden polgárnak teljes joga van a véleményét nyilvánítani.

A FEGYVERKEZÉS ÉS A NEMET

győzelem lehetőségének az árát már kezdjük fizetni, s a kongresszus néhány napon belül tető alá hozza azt az adójavaslatot, amely egylőre ezer millió dollárral fogja az évi adót emelni.

Soha nem merte a kongresszus az adókat választások előtt emelni, de a nemzet jelenlegi hangulatában a polgárság ezeket a nagy új terheket megnyugvással fogadja, s a

lakosság legnagyobb része nem is sejtje még, hogy ez csak kezdete a számlának.

Ma már köztudomású, hogy az ez évi ötezer milliő dolláros haditeher nem lesz elég rá, hogy kellőképpen fel legyünk minden eshető támadás ellen szerelve, hogy legalább huszezer milliő dollárt fogunk elköltetni a következő 3—4 évben. És az adók is ilyen arányokban fognak a következő években emelkedni.

(Ezért vannak sokan azon a véleményen, hogy olcsóbb lenne a szövetségeseknek minden elképzelhető támogatást megadni, mert akkor ilyen arányú fegyverkezésre nem kellene gondolnunk).

A KONGRESSZUS VALÓSZÍNÜLEG

együtt marad mindaddig, amíg tiszta képet nem nyerünk a nemzetközi válságban. Az ellenzék azon a címen követeli, hogy maradjanak együtt, ne hogy Roosevelt "háborúba sodorja az országot", ami nem egyéb nagyon lelketlen és nagyon olcsó politikai manővernél, hiszen mindenki tudja, hogy az elnök állandóan dolgozik a békéért.

Visszont most már a kormányunk is az a kívánsága, hogy együtt maradjon a kongresszus, mert az esetben a bekövetkező eseményekért nem egymagában a kormány fogja a felelősséget terhelni.

S végül határozottan megnyilatkozott kívánsága a polgárságnak, hogy ne zárják be a kongresszust, mert csak így tudhatják állandóan, hogy mennyire halad a nemzetvédelem ügye.

Természetesen ez a politikuskoknak nem tetszik, mert kevés idejük marad a korteskedésre s leginkább az ellenzék sinyli meg majd a dolgot, mert nekik a kortes munkára sokkal nagyobb a szükségük.

AZ ALSÓHÁZBAN MEGSZAVAZTÁK

a Wagner-féle törvény drasztikus módosítását, amely súlyosan megnyirbálja a Labor Board hatáskörét és hatalmát.

Ha a kongresszust hamarosan bezárnák, akkor a szenátusban ez a javaslat szőnyegre sem fog kerülni, de ha a kongresszus együtt marad a nyár folyamán, akkor a felső házban fog az igazi vihar a javaslat körül kitörni.

szan bezárnák, akkor a szenátusban ez a javaslat szőnyegre sem fog kerülni, de ha a kongresszus együtt marad a nyár folyamán, akkor a felső házban fog az igazi vihar a javaslat körül kitörni.

Az elnök légszivessében látma, ha egyelőre békét hagyának a törvénynek, a konzervatív elem azonban fel akarja a fegyverkezési hangulatát használni, s nem lehetetlen, hogy a módosításokat meg fogják szavazni. S akkor ezt tisztán a szervezetek közt dúló testvérharcnak kell köszönni.

Valószínű, hogy a Hatchbill is tető alá hozzák, amely erősen korlátozni fogja, hogy egy-egy cég vagy egyén megnyit költhet, illetve adományozhat egy-egy választási kasszába.

AZ IDEGENEK ELLENI

hangulatot használta fel a konzervatív törvényhozók többsége, mikor a múlt héten külön törvényt hoztak, hogy Bridgeset, a hírhedtült vált californiai munkásvezért deportálják az országból.

Kétségtelen, hogy Bridges tullepott azon a határon, amelyeken belül kellene a nem-polgároknak maradni, de kétségtelen az is, hogy ez a deportálás California reakciós munkás kizsákmányolónak a kedvére és az akaratából történik.

Bridges minden esetre többet ártott, mint használt a munkások ügyének és a szereplését bevándorolt elemek soha helyeslenni nem tudták; de mégis tulzásba esett a kongresszus, mikor ezutal a nemzet életében először, külön törvényt hoztak, hogy egyetlen országból a felelősséget terhelni.

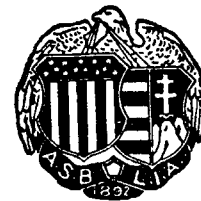
S végül határozottan megnyilatkozott kívánsága a polgárságnak, hogy ne zárják be a kongresszust, mert csak így tudhatják állandóan, hogy mennyire halad a nemzetvédelem ügye.

Természetesen ez a politikuskoknak nem tetszik, mert kevés idejük marad a korteskedésre s leginkább az ellenzék sinyli meg majd a dolgot, mert nekik a kortes munkára sokkal nagyobb a szükségük.

Ha a szenátus is megszavazza a javaslatot s ha az elnök is alá írja azt a békekesség kedvéért, veszedelmes precedenst teremtenek a jövőre nézve, de esetleg megakadályozza a deportálást a Supreme Court.

Visszont súlyos figyelemztetés ez azoknak, akik a szájukat még ma is tulzságosan hangosan jártatják és az alkotmány

(Folytatás a 8-ik oldalon)

KÖSZÖNETNYILVÁNTÁS

Alulírottak ezennel bizonyítjuk, hogy meghalt atyánk, Balázs János után a BRIDGEPORTI SZÖVETSÉGTŐL az 1000 dollár haláleseti összeget a szükséges iratok beküldése után azonnal megkaptuk, Szabó Józsefnek, az 1934-ik osztály ügykezelőjének az utján.

Ezért a gyors és pontos intézkedésért hálás köszönetünket nyilváníttuk és ajánljuk mindenkinek, aki önmagáról és családjáról jól akar gondoskodni, az legyen tagjává a BRIDGEPORTI SZÖVETSÉGNEK.

Kelt Pueblo, Colo., 1940 március hó.

MARGARET BALÁZS ARNOLD
HENRY BALÁZS
JOHN BALÁZS, Jr.
FRANK BALÁZS.

ELŐFIZETŐINK SZIVES FIGYELMÉBE

A mi lapunk nem zaklatja olvasóit feleslegesen az előfizetésekért. Mi tudjuk, hogy minden előfizetőnk beküldi hátralékát, ha módjában áll. Csak azt kérjük olvasóinktól, hogy aki hátralékban van és akinek módjában áll, fizesse meg az előfizetés díját minden felszólítás nélkül. Minden munkás ember elvárja, hogy elvégzett munkájáért a kitűzött időben megfizessenek, így tehát mi sem kérünk jogtalanul, amikor arra kérjük olvasóinkat, hogy lejáratkor fizessék meg az előfizetést.

A kiadóhivatal

A NAGY HÁBORU ESEMÉNYEI

A FRANCIAK KÜLÖN BÉKÉT KÖTNEK

A német rohammal szemben a francia ellenállási erő megroppant. Reynaud miniszterelnök lemondott kormányával együtt, helyébe Petain tábornagy került, aki Franco spanyol diktátor közvetítésével békét kér Hitlerrel.

Hitler és Mussolini titkos találkozára ültek össze, hogy a béke feltételeit megbeszéljék, de közben a német előrenyomulás a francia földön tovább megy, noha jóformán semmi francia ellenállás nincs már.

Az angol kormány kijelentette, hogy bár egyedül maradt, a háborút tovább folytatja egyedül is mindaddig, amíg győzelemre nem jut Hitlerrel szemben.

A LEGFAJDALMASABB ESEMÉNY

A franciákat és a velük szövetséges angolokat június 15-én érte a háború során a legfájdalmasabb csapás. Pontosan arra a napra, amelyet június 10-én, a nagy támadás első napján Hitler bejelentett, azaz június 15-én a német gyalogság parádés lépésben vonult végig Páris fő utcáján, a harci dicsőség győzelmén kapuja alatt a Louvre épületig, amely ma a nagy francia nemzeti múzeum, de valamikor a francia királyok lakóhelye volt.

Ezt még elviseltek volna a franciák. De mint az angolok mondják, a keserű csapás az, hogy június 15-én Versailles kastélyának ormára is felrepült a svastikás zászló, tehát arra az épületre, ahol 1920-ban a világháborúban megvert németeket alázták meg.

A négy nagy ember: Clemenceau, a francia, Lloyd George, az angol, Woodrow Wilson, az amerikai és Orlando, az olasz, Versailles disztermébe parancsolták színiük elé a német nemzet megbízottait és a francia tigris rámutatva az asztalon levő irtózatok békefeltételekre, hideg hangon mondta:

— Itt kell ezt a németeknek aláírni.

Azt se engedték, hogy a német meghatalmazottak átolvaszák a béke feltételeit. Láthatatlanba kellett azokat aláírni és a németek csak távozóban kaptak egy példányt a Versaillesben kelt szerződésből, amely a föld porába verte őket.

Erre az épületre tüzték most ki a németek a nazi lobogót és nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a szadista Hitler itt alázza majd meg a francia békeköveteket.

Természetesen a Trianonban levő kastélyon is ott lobog már a nyilaskereszt német nazi zászló és sáros lábú német bakák söröznek a teremben, ahol Magyarország földarabolását mondták ki a négy nagyok annak idején.

LESZ-E KÜLÖN FRANCIA BÉKE?

Nem lehet még biztosan tudni, de minden jel arra mutat, hogy a franciák feladják a további és meddőnek látszó ellenállást és külön békét kötnek.

Anglia már el van készülve arra, hogy a franciák lerakják a fegyvert és az angol kormány keserű hangon ugyan, de máris kijelentette, hogy ebben kénytelen lenne megnyugodni.

A hét során teljesen összeroppant a francia ellenállás. Az a számítás, hogy a német támadás le fog lassulni, mert a szörnyű iramot nem tarthatja fent, nem volt helyes. A német lendület lassulás helyett még erősebb lett. A német vezérkar minden fogalmat meghaladó tömegeket vetett a francia frontra, úgy, hogy irtózatok tulsulyba került.

Az élő katonákból álló tömegeket talán még fel lehetett volna tartani, de a teljesen magukra maradt franciák megdöbbenve ébredtek arra, hogy kétszer annyi német tank, repülőgép és ágyú ont halált rájuk, mint bármikor azelőtt. A megállapítások szerint négyezer a harcban levő német tank száma, ami szinte elképzelhetetlen. Ilyen gépi erőnek nem lehetett ellenállni a legelszántabb honvédelemmel sem.

Megpróbálták a franciák mindent. A legnagyobb elismerést a németek részéről kapták, akik maguk ismerték el hivatalos jelentésükben:

— A francia ellenállás páratlan volt a maga nemében és bizonyára mindenki szemben megállotta volna a helyét, kivéve a mi erősebb hadseregünket.

Mikor nyilvánvaló lett, hogy Páris többé nem tartható, akkor Bullitt amerikai nagykövét utján a franciák értesítették a német hadvezetőséget, hogy Páris feladják és nyomban ki is vonultak a világvárosból. Így a németek ellenállás nélkül foglalták el a fővárost és nincs jogcímük arra, hogy ott bármit is leromboljanak.

A MAGINOT VONAL LEROMLÁSA

Mikor már nyilvánvaló lett, hogy Páris elesik, mikor a francia kormány déli irányban százötven mértföldre elmenekült Tours városába, akkor a német hadi erő váratlanul egyenesen keleti irányba fordult és hátulról vette ostrom alá a bevéhetetlennek hitt Maginot vonalat.

A híres várak úgy épültek, hogy északi irányból lövő támadások ellen védekezhessenek. A németek azonban hátulról jöttek, déli irányból és egyetlen rohammal bevették a legerősebb várat — Verdunt. Ez volt az a vár, amelyet a világháború során nem tudtak a németek négy évi ostrommal bevenni. Most egy nap alatt jutottak birtokába.

És ezzel megkezdődött a Maginot vonal összeomlása. Egyik erődítmény a másik után esett el és a jelentések szerint az egész védelmi vonal hátulról körül van zárva és az ott levő mintegy egy millió francia katonája végleg el van szakítva a Déltre szorult fő francia hadseregtől. A zsákba szorult francia hadsereget mindenki menthetetlennek ítéli.

A támadó németek most már csaknem a svájci határon vannak, de nincs kizárva az, hogy a Maginot vonal védői át tudnak csuszni svájci területre, ahol azonnal le lesznek fegyverezve és ahonnan többé — a háború tartamára — nem térhetnek vissza hazájukba.

Svájc aggódva néz a váratlan fordulat felé, mert mai néhez helyzetében nagy anyagi áldozatában kerülne az, hogy a menekülő franciákat ellartsa, élelmezze.

TELJES ELSŐPRÉST AKAR A NÉMET

Páris bevételé és a Maginot vonal összetörése mellett a német vezérkar azt se mulasztotta el, hogy déli irányban tovább üldözze a franciákat. Ez is olyan gyors irammal történt, hogy a francia kormány kénytelen volt Tours városából délnyugati

irányban, valószínűleg az Atlanti tenger partján levő Bordeaux városába menekülni, amelynek kikötője még nyitva van és ahonnan — végső szükség esetén — ki lehet menekülni a nyílt tengerre.

Mellékmozdulat gyanánt közben a német csapatok bevonultak Havre tengerparti városba is, ahonnan a nagy francia hajók jártak Amerikába és ahol a legnagyobb francia hadiszer gyárak vannak. Havre eleste azt jelentette, hogy Cherbourg kikötője se használható többé és így csak messze Délen Brest és Bordeaux kikötőin keresztül lehet a franciáknak a külvilággal érintkezni és segítséget kapni.

A német hadi jelentések szerint most már csak napok kérdése az, hogy egész Franciaország uralmuk alá kerüljön. — Nincs többé szó tervszerinti visszavonulásról — mondja a német jelentés — és okos hátrálásról. A francia hadsereg szét van szagattva és menekül mindenki, amerre lát.

E kétségbejött helyzetben a francia kormány és vezérkar június 15-én és 16-án tanácsot tartottak valahol francia földön. Allitól meg a tábornokok is amellett voltak, hogy adja meg magát a francia nemzet, de Reynaud miniszterelnök még mindig folytatni akarja a háborút, noha a köztársaság elnöke és saját miniszterársai is ellene vannak.

MUSSOLINI BATRAN UL A KUCKÓBAN

Amilyen nagy zajjal jelentette Mussolini, hogy hadat üzent a franciáknak és „angoloknak, annak megtörténte után, egy egész hét alatt egyebet se tett, csak bátran — az olasz diktátort jellemzően — halálmegvetéssel, vakmerően ült a kuckójában. Ült és nem csinált semmit. Magas hegyek tetejéről nézte a francia földet, a határt védő francia katonákat és várta, hogy mikor érkeznek a franciák háta mögé a német katonák és mikor verik meg Mussolini ellenfeleit. Mikor megdördülnek a német ágyuk, mikor zugva rohan a német tank serege, mikor bombáznak a német repülőgépek, mikor a francia katonák magukat se tehet, csak égnék emelt kézzel adja meg magát, akkor bukkan fel a sziklák között az olasz sereg és követeli majd Mussolini diktátornak a fényes győzelmet.

Egy hét alatt semmit se tett Mussolini. Egy vagy két repülőgép támadást intézett Malta szigete ellen, de azt eddig nem tudta elvinni az angoloktól, akik hadihajóikat a veszélyes helyről már régen elvitték Egyiptom felé.

Páratlan szakértők Mussolini tétlenségét így magyarázzák:

— Hitler attól fél, hogy a minden idegében megrázott francia hadsereg még mai kétségbejött helyzetében is képes arra, hogy nagyot üssön botjával (ne idézzük Petőfi juhászát) az olasz fejére és ez nagy hatást keltett volna az egész világban. Ráparancsolt tehát az olasz diktátornak, hogy harci mozdulatot ne tegyen, csak várjon, amíg a németek szabad és veszélytelen utat nyitnak előtte. Ez az oka annak, hogy Mussolini tétn.

Ha tényleg tétn is Mussolini, annál fényesebb hadi jelentéseket ad ki. Oriási győzelmekről számol be a világnak, amelyek között a legnagyobb volt az, amikor 67 francia katonát elestéről, megsebesüléséről és fogságba kerüléséről tudott beszámolni.

MEGMOZDULT MÁR A SPANYOL FRANCO IS

Sejteni lehetett, hogy a nagy német győzelmek hatása alatt a spanyolok se maradnak tétnelen, hanem igyekeznek majd néhány zsiros falatra szert tenni a harci lakománál.

A gibraltári szoros tulsó oldalán az afrikai Tangier van, amely eddig nemzetközi tulajdonban volt. Most persze a francia és angol csapatokat elvonták onnan más helyekre és így Franco diktátor minden ellenállás nélkül „vehette védelmébe” Tangiért és jelenthette ki a jövőre néve spanyol területnek.

Látszólag jelentéktelen esemény ez. Lényegében azonban nagyon fontos. A szorost ugyanis nemcsak Gibraltár vára tartotta az angolok részére, hanem az afrikai partok felől Ceuta vára felől a francia őrség is. Mikor tehát a spanyolok bevonultak Tangierba, akkor egyben a gibraltári szoros feletti ellenőrzés felét is megkapták.

Most tehát Gibraltárnál nemcsak az angolok, hanem német-olasz megbízásból a spanyolok is elzárják a Földközi tengert az Atlanti Óceántól. Angol és francia hajók részére tehát csak a suezai csatorna és a Veres tenger van nyitva addig, amíg azt is el nem zárják az olaszok, akik Adennél ezer-számra rakják már le az uszó aknákat, hogy a Veres tenger szűk kijáratát az ellenfeleik elől végleg elzárják.

ERŐS DIPLOMÁCIAI KISÉRLETEK

A kétségbejött helyzetben az angol kormány minden lehető kísérletet megtesz arra, hogy új szövetségeket találjon és azokat a németek ellen harcba vigye.

A legerősebb próbálkozás Oroszország felé tekintett. Az angol elgondolás az volt, hogy ha Stalin most hátra támadná Hitlert, akkor talán nehéz harctéri helyzet alakulna ki és esetleg meg lehetne menteni a francia hadsereget.

Erős reménykedést fűztek ehhez Angliában akkor, amikor Stalin váratlanul megmozdult és minden ellenállás nélkül elűzte a litván kormányt és elfoglalta egész Litvániát. Azt hitték, hogy ez az orosz támadás kezdetét jelenti északi Poroszország ellen.

Nagyon leverő volt, amikor a várt támadás helyett Moszkva azt jelentette, hogy először az olaszokkal állította helyre a békét és a rendes kereskedelmi összeköttetések, majd pedig a vitás angol területek határát osztotta meg békésen Japánnal. Mindez arra mutatott, hogy Stalin nem hajlandó most hátra támadni Hitlert, hanem továbbra is semleges marad. Az orosz semlegesség megköti a törökök kezét is, mert nem mernek náboruba bocsátkozni akkor, amikor a hátuk mögött állandóan ott van Stalin teljes hadereje.

A kis Balkán államokat most már nem lehet megmozdítani a harctéri események folytán. Segítségre nem számíthatnak a szövetségesek részéről és bár arra képesek, hogy helyzetüket tartsák és Mussolinit elijesszék bármilyen támadástól, de ennél többre nem képesek. Ugy látják, hogy Hitler hamarosan végez a franciákkal és akkor annyi hadi ereje szabadul fel, hogy megroppanthatja a balkáni államokat, ha azok most harcba mennének Mussolinival. Az olaszok tehát egyebet se kell tenni, csak tartózkodni attól, hogy valami zavaró esemény merüljön fel a Balkánon.

ZAVAROS KOMBINÁCIÓK A LEVEGŐBEN

A világ el van készülve arra, hogy Hitler a nagy háboru el-

MIÉRT FEGYVEREZÜNK?

MIT JELENTENE EGY HITLER-GYŐZELEM AMERIKANAK?

Akik nyíltan vagy titokban a Hitler győzelmét kívánják — és ilyenek vannak bőven a magyarok közt is — azok azt hiszik, hogy a hadsereg-szállítók profit-éhsége, vagy az angol propaganda siettetni a fegyverkezést ebben az országban.

Mint hogy a gyárosok mindent elkövettek, hogy a háborúból kint tartsanak bennünket, az első vád ezuttal nem álja meg a helyét, a másik állítás szintén nem felel meg a valóságnak.

Nem az „angol propaganda”, hanem ellenkezőleg, a „Hitler propaganda” siettetni a hangulat-változást ebben az országban s az készlet bennünket, hogy sürgősen és alaposan fegyverkezzünk.

Ha Hitler győz, ha a szövetségeseket térdre kényszeríti, akkor szomorú napok várnak az Egyesült Államokra.

Nem azért, mert Hitler azonnal háborút üzenne, hanem azért, mert a harc már évek óta folyik a hitlerizmus és a szabad kereskedelem, szabad élet közt s ezuttal egy mérhetetlenül megerősödött hitlerizmussal kellene a harcot folytatnunk.

Ha Hitler győz, az nemcsak a német nemzet győzelmét, hanem a bolszevizmus, a totalitarizmus világhuralmát jelenti. A kommunizták, a fascizták és a nazik mind bizonyos államszocializmus alapján léteznek, amit államkényszer terrorizál rá a lakosságra.

Sem gazdasági, sem politikai, sem egyéni szabadság nincs ezekben az államokban s az embereket arra tanítják, hogy az egyén boldogulása nem fontos, hogy mindent alá kell rendelni az államnak.

Az emberi szabadság (demorácia) rendszere arra épült, hogy az egyén boldogulása a fontos és az állam csupán azért van, hogy az egyén boldogulását elősegítse.

Ha a terror győz, akkor szolga lesz, a német-orosz-olasz szövetség szolgája az egész Európa és Japán szolgája lesz Azia, mert a négy bolszevik rendszer szövetséget köt egymással.

A német uralom gondoskodni fog róla, hogy a szolgálak (Hitler pontosan megírta azt a könyvében) olcsó munkabérek mellett dolgozzanak, alacsony életszínvonalon maradjanak s a tejjel a németek fogják leszedni a munkájuk gyümölcséről.

A szolga-munkába állított angolok, norvégek, belgák és hollandok ipartermékeivel elárasztják a világot s Amerika képtelen lesz velük akármelyik országban versenyezni.

Az Egyesült Államok nem élhet magában.

Gummit, nickelt, manganeszt, kávé, önt és ezer más olyan

ső felét megnyerte. Azt hiszi mindenki, hogy Franciaországnak vége van. Ha külön békét köt, amire az angolok már fel is szabadították, senkise fogja ezt a franciák szemére hányni. Ha tovább próbálkozik, akkor rövid idő alatt a németek teljesen legázolják.

Az angolok tehát egészen egyedül maradnak az európai harctéren. Hadi szerében való segítséget ugyan fognak kapni továbbra is az Egyesült Államoktól, de hadsereget nem, amely a német támadásoknak ellenálljon, ha a németnek sikerül angol területre lépni.

Mi sors vár tehát most Angliára?

Azt hiszik, hogy mielőtt Hitler a szigetország ellen támadást intézne, előbb békét fog ajánlani eddig még nem is sejtett feltételek mellett. Ha ezt nem teszi, akkor tovább megy a harc, mert az angol kormány kijelentette nagyon határozottan:

— Ha magunkra maradunk, akkor se fogjuk feladni a harcot, hanem küzdeve várjuk be azt az időt, amikor az új világ hatalmas ereje segítségünkre jön.

Mielőtt ezt a segítséget az angolok megkaphatják, a brit birodalom közjontja át fog kerülni Kanadába és a mai Anglia német kezékre kerül. Azt az Egyesült Államok nem fogja soha elűzni, hogy a Kanadába menekült Angolországot a mi föld-résünkön támadja tovább is a német és alig hihető, hogy ezzel most Hitler próbálkozzék.

Mindez azonban csak találgatás, amelyre a későbbi események adják meg a feleletet. A világsajtó azonban sötétben ismétli Hitler mondását:

— Junius tizenötödik napjára Párisban lesznek.

Ez beteljesült. A mondat másik feje pedig ezt mondta:

— Augustus tizenötödikére Londonban lesznek.

Vajjon beteljesül ez is?

cikket kell vásárolnunk, amelyek nem teremnek és nincsenek ebben az országban s azért csak áruval lehet fizetni. Mind-egy, hogy az árut azoknak adjuk-e, akikől ezeket a szükséges dolgokat vásároljuk, vagy más nemzeteknek, amelyek viszont azokkal cserélnék, piacot a külföldön találnuk, hogy külföldi vásárlásainkért képesek legyünk fizetni.

És piacot még akkor sem találunk a német versennyel szemben, ha a németek politikai és ideológiai uralma nem zárja be azokat előttünk.

Bizonyos tehát, hogy lassan a bérek — és az életszínvonal — itt is leesnének, mert azokkal a szolgálakokkal és azoknak a munkájával kellene a versenyt felvinnünk, akiket a németek Európában leigáznak.

Ez a gazdasági lehetőség, ami Hitler-győzelem esetén előtünk megnyílik.

A politikai lehetőségeket az átlag ember sokkal gyorsabban megérti.

Délamerika erőtlén kormányai képtelenek lennének elmentálni a németek gazdasági és politikai nyomásának, amit belülről az ötödik hadsereg milliói támogatnának. Argentína és Brazília a német és olasz lakosságot milliókban számlálja, akik máris nazi szövetségben élnek s akik német győzelem esetén megrészegednének a Hitler védelme és biztatása alatt az önhittságon.

A többi, kisebb államokban is nagy a német és olasz befolyás és mert a délamerikai államok terményeik legnagyobb részét kénytelenek Európában eladni, a gazdasági kapocs és nyomás csakhamar politikai nyomássá és uralommá változna.

Hitler nem tagadta azt sem, hogy fáj a foga Közép és Dél-amerikai gazdag országaira, hogy azokból német gazdasági gyarmatokat akar és fog csinálni s hogy a „rothadt demokráciák” megsemmisítése órá vár.

A latin államokból aztán könnyű az Egyesült Államok megtámadni, ha a védekezésre nincs felkészülve. Különösen ha két felől egyszerre támadják. Az Atlanti tenger felől az európai diktatúrák, a Csendes tenger felől Japán, amelynek olyan hatalmas navyje van, mint ennek a nemzetnek.

Nagyon röviden ezek a lehetőségek azok, amelyek a nemzetet felébresztették, amelyek a fegyverkezést felidéztek s amelyek ma olyan világosan állnak előttünk, hogy talán még a most folyó háborúba sodornak bennünket.

Ma már az amerikaiak milliói hiszik, hogy olcsóbb és jobb lenne Hitlerrel és a diktatúrákkal MOST számolni le, kávé, önt és ezer más olyan

olyan módon, hogy hadseregen

1800 főnyi lakosságából ezer lélek el abból, amit a verebélyi határ megtermel s német győzelem esetén az ipari munkáról még ötszázan visszaszorulnak Verebély földjére a kenyérért, akkor már minden egyénre csak kétharmad annyi kenyér jut, mint jelenleg.

Ezt jelenti egy Hitler-győzelem Magyarországnak számára.

Jelent megalázást is, jelenti a magyarországi svábság elszemtelenedését, politikai uralmát, a vazallus minden egyéb anyagi és erkölcsi terhet, de első sorban és főképpen ezt az összeszűgürdő magyar kenyeret jelenti.

Hát ezért ugyan kár volt olyan lelkesen dicsérni egy-két nazi hajlandóságu ujságban a „Jézus Krisztust, hogy most már a Stalin-Hitler szövetség keresztény békét biztosít a világnak.”

kívül MINDENT adjunk a szövetségeseknek, ami őket esetleg a győzelemhez segíti.

Kevesebben ugyan, de mindig többen vannak azok az amerikaiak, akik azt is szívesen vennék, sőt egyenesen sürgetik, hogy vegyünk azonnal részt a háborúban, mert sokkal olcsóbb és jobb azt Európában megvívni, mint ha bevárjuk, amíg a négy diktatura megrohanja ezt az országot.

S mindehhez nincs semmi köze sem az angol propagandának, sem a munició gyárosoknak.

MI VÁRNA AKKOR MAGYARORSZÁGRA?

Bennünket, amerikai magyaro- rokat soha nem fog hidegen hagyni a Szülőföld sorsa s érdemes arra is gondolnunk, hogy mit jelentene egy Hitler-győzelem Magyarországnak.

Semmi esetre nem azt a „keresztény békét”, aminek előre ugy hálaitenkedett az „ilusztis” honfitárs némely magyar lapokban, mikor két véres kezű diktátor (Stalin és Hitler) szövetségét meghallotta.

Amíg Hitler a nyugat-európai legázolt nemzeteket az ipartelemek igájába fogná, addig Kelet Európában a német nemzet a kenyerét igyekezne beszerezni.

Mióta Ausztriát a német birodalom felfalta, a magyar gyárak egy része leállt s azokat csak a háború hozta ismét mozgásba.

Ha a háborúban vége lesz, Magyarország tisztára mezőgazdasági ország lesz, mert az iparcikkeket a németektől kell beszereznie, akik csak azzal lesznek hajlandók a magyar buzáért, marháért, baromfiért és borért fizetni.

És, természetesen, ők szabják meg, hogy mennyit fognak fizetni.

Mikor a németek Slovenskora a kezüket rátették, azonnal megszabták, hogy „ezentul a tót korona husz százalékkal kevesebbet ér a német márkánál”, vagyis a Slovenskóban termelt holmit husz percenttel olcsóbban zsarolták ki s azért husz percenttel drágábban számított német iparcikkékké fizetnek.

Lengyelország, Csehország, Magyarország, Románia német gyarmatok lesznek és ha a politikai önállóságukat látszólag meghagyják, az nem azt jelenti, hogy nem vas-kezekkel fogják ezeket a népeket uralni.

Nem sokat fog jelenteni, hogy melyik megye tartozik a magyar nemzethez és melyik nem, mert a német lesz az ur, a koriátlan ur mindegyikben.

És a magyar nemzet amugy sem tulmagas életszínvonala lesültyed, mert amit ma a nemzetnek a fele ipari munkából él, német győzelem esetén az egész nemzet, annak nyolcvan százaléka visszaszorul Magyarországnak kis földjére, hogy a földművelésből tegesse az életét.

Ha mondjuk Mátraverebély 1800 főnyi lakosságából ezer lélek el abból, amit a verebélyi határ megtermel s német győzelem esetén az ipari munkáról még ötszázan visszaszorulnak Verebély földjére a kenyérért, akkor már minden egyénre csak kétharmad annyi kenyér jut, mint jelenleg.

Ezt jelenti egy Hitler-győzelem Magyarországnak számára. Jelent megalázást is, jelenti a magyarországi svábság elszemtelenedését, politikai uralmát, a vazallus minden egyéb anyagi és erkölcsi terhet, de első sorban és főképpen ezt az összeszűgürdő magyar kenyeret jelenti.

Hát ezért ugyan kár volt olyan lelkesen dicsérni egy-két nazi hajlandóságu ujságban a „Jézus Krisztust, hogy most már a Stalin-Hitler szövetség keresztény békét biztosít a világnak.”

„A FALU BÜNE”

IRTA:
SZENTIMREI
MÁRTHA

(Folytatás)

Cserepesné csodálkozva nézett végig Lőrincen. Ünneplő ruhájában, jó csizmában volt, nagycska táska a kezében. Hinni lehetett neki. Kopott, vagy éppen rongyos ember nem tud maga iránt bizalmat gerjeszteni, legyen bármily becsületes. Erre a vidékre pedig leginkább olyan magyarok vetődtek, akik városokban kiestek a munkából s lerongyolódtak. Magyarságán kívül jó ruhájának köszönhetette Lőrinc, hogy Cserepesné székkel kínálta meg.

— Az uram majd ad tanácsot, ha felébred, mert alszik, éjjel volt munkában.

Lőrinc elfogadta a székelt, tászkáját letette egy sarokba. Az asszony tett-vett a konyhában, közben kérdezősködött. Hová való Lőrinc? Mióta nincs munkája? Hogy jutott észébe Franciaországba s pont erre a vidékre jönni?

— Uri pártfogóm tanácsolta, — felelte Lőrinc óvatosan az utolsó kérdésre. — Ő valami fényes fűrdőhelyre ment s engem ingyen hozott el ideig. Asszonyosság régen vannak itt?

— Mi már nyolc éve. Nem azért, mintha valami nagyon jó dolgunk lenne, hanem itt nem háborgatják a magyarokat. Kell a jó szakmunkás. Az uram otthon is vajúr volt. Mi bujkiák vagyunk.

Nemsokára mozgólódás, ásitózás halasztott a szobából.

— Mari! — kiáltotta pár per múlva egy férfihang.

— Engedelmet kérek! — mosolygott Cserepesné Lőrincre s bement az urához. Nemsokára visszajött.

— Jön rögtön, mihelyt rendbe szedi magát.

Kis vártatva nyílt a szoba ajtaja, okos arcú, izmos ember lépett a konyhába. Lőrinc felállt, de a házigazda barátságosan vállára tette kezét!

— Csak maradjon, már mondta feleségem, mi járhatban van.

— Néhány utbaigazítást kérek, kihez folyamodhatnék itt munkáért, szállásért, azután nem alkalmatlankodom tovább.

— Tud franciául?

— Nem tudok.

— Akkor nem boldogulhat magában. Úljön le, majd elmondom, minő itt a helyzet.

Cserepesné bort és fehér kenyeret tett az asztalra s három poharat. A gazda töltött.

— Isten éltesse! — emelte Lőrinc poharát. Lőrinc hozzákoccintotta poharához a magáét s az asszonyéhoz is.

— Isten éltesse!

Leültek. A gazda gondolkodva simogatta tarka bajuszát, mert bizony már több ősz szál volt benne, mint vörhenyes.

— Az irodában majd beszélék én öcsém helyett. Lehet, hogy mindjárt munkába állhat, de az is lehet, hogy ki kell várni az idejét. Van-e pénzbeli kintartása?

— Van — akármegdig! — henegett Lőrinc s maga se tudta, miért? Hiszen a zsebében meglapuló néhány pengőből jó, ha egy heti kosztja kitelik.

— Akkor jó.

— Nem vagyok tanult vajúr, — vállolta be Lőrinc.

— Akad itt olyan munka is, amihez nem kell szakértelem. Fődolog, hogy mi a politikai meggyőződése?

— Nem volt otthon nekem szavazati jogom — felelte Lőrinc kitérően.

— Nem a szavazat a fontos, hanem az érzelem. Huz-e a kommunistákhoz?

Lőrinc kinban volt. Akármít felel, lehet, hogy rosszul felel.

— Nem vagyok kommunista, — mondta végül, — de még lehetek, ha igazukról meggyőződök. (Utálta magát ezért a két-kulacsos feleletért.) Cserepes átlátott rajta. Szemével felé vágott.

— Itt muszáj kommunistának lenni, különben nincs az embernek maradása a francia vajúróktól, többségben vannak, így hát ha nem is szivből, de szinből elvtársuk vagyunk. Hanem azért éljen Horthy Miklós és a magántulajdon.

Erre ittak egyet.

A FRANCIA Bányában

Cserepes jószívű ember volt s nemcsak úgy tessék-lássékból pártfogolta Lőrincet, bár nem egyszer megjárta már érdemtelen nonfitarrsal. Volt olyan, akinek még szállást is adott s nemcsak bucsu nélkül állt odébb, hanem meg is lopta. Házába azóta nem is fogadott be felesége senkit, semmi pénzért. De elvezette Cserepes Lőrincet özvegy Komló Istvánnéhoz, aki több magános bányászt kosztolt s egynek-kettőnek szállást is adott. Ebből élt két lánykájával együtt, mióta ura szerencsétlenül járt a bányában. Július 6, Mariska 10 éves volt. Megegyeztek Komlósnéval s miután Lőrinc nyomban átadta a kívánt előleget, megalapozta jó hírnevét, hogy nem koldus, sőt nem is szükmarku ember. A tászkát elhelyezték Komlósnénál s mentek az irodába. Ott Cserepes annyira feldicsérte Lőrinc erejét, ügyességét, becsületességét, mindenféle jótulajdonosságát, mintha mindig ismerté volna.

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

— Isten éltesse!

Lőrinc persze nem értette, mit mond, csak száját figyelte, mint röpönnék ki belőle az idegen szavak. Aztán hajlongott Cserepes, Lőrinc utánozta és kimentek. Cserepes biztatóan nézett rá.

— Már holnap beállhat a szénlapátoláshoz. Aztán lassanként majd vajúr is lehet magából.

Lőrinc azt gondolta, bucsut mond ő a bányának, mihelyt gazdaságban kaphat munkát, de azért tőle telhetőleg megköszönte szívességét.

Kezdődött az új és szokatlan élet. Szerencsésére valóban sok magyar dolgozott azon a bányatelepen s így tudott kivel szót váltani. Komlósnéknál pedig magához édesgette a kisebbik lányt, Juliskát, aztán együtt tanulmányozták ábécés könyvét. A könyvben képek voltak, Juliska rámutatott például egy lóra s megmondta nevét franciául. Lőrinc megjegyezte magának. Így mindennap tanult egy pár szót, a kis lánytól nem röstelt tanulni. Komlósné pedig mindenben kedvezett neki, mert azt hitte, roppant szereti kedvencét, ami félig-meddig igaz is volt.

Eltelt egy hónap is, míg anyjának egy képeslapot küldött. Nem törődött vele, mennyire fájhat a szíve, mert az övé is fájt. A képesla Paris városának legszebb templomát ábrázolta derűs kék ég alatt s abból csak arra következtethetett Süvegese, hogy fia gazdag országban, szép helyen van. De mi megy végbe annak az elkeseredett legénynek a lelkében, nem tudhatta, de vigasztalódhatott azzal, hogy bármerre jár Lőrinc, mindenütt hűséges hozzá, mert a bankkölcson kamatait küldi. Se többet, se kevesebbet, de annyit mindig.

Lőrinc nem lelkesült a bányászéletért. Talán homályosan érezte azt, amit ezer év előtt gyönyörű versekben megirt Ovidius, a nagy latin költő. Az emberiség aranykora addig tartott, míg megedegedett azzal, amit a földanya magától adott neki. Amint megsebezte testét s kivájta belőle a vasat, vele együtt felszínre került a háború s a gyilkos arany, mely a káros vassal együtt táplálja az irtózatot háborút.

A földalatti munka semmi esetre se alkalmas arra, hogy komor kedély felviduljon tőle, de belátta Lőrinc, hogy sehol mást nem boldogulhatna, míg valamenynyire rá nem ragad a francia beszéd. Csupa kommunista érzelmű ember közt élt, de még mindig nem volt az. Láttá, hogy a franciák mindig ferralnak valamit, de őket nem értette meg. A magyarok pedig csak a békeség kedvéért ordítottak a

farkasokkal. Hiszen mindegyik lelke mélyen lapangott a vágy, hogy öregségére szülőföldjén szerezen hajlékot, földet, tehát semmiesetre se kívánhatták komolyan a magántulajdon eltörlését.

Komlós Juliska, a hat éves, eleven portéka volt, minden lében kanál. Mint sok más ilyen gyermek, gyakran mondott olyanokat, amivel a felnőtteket zavarba hozta. Egy napon, midőn Lőrincel nagy egyetértésben olvasták az ábécés könyv végén a róka és a golyáról szóló mesét, egyszer csak abbahagyta az olvasást s ránézett huncutul csillogó két fekete szemével.

— Lőrinc bátyám, én magát elfogadnám mostoha apámnak! — és leste a választ. Lehet, csak kedveskedésből mondta ezt, mert előzőleg nagy darab krumplicukrot kapott Lőrincetől, aki most szavaitól egészen meghökkent. Azt hitte, anyja tanította erre a kislányt. (Teremtette a két gyermekes özvegy nyakamba akarja varrni magát?) Pillanatnyi gondolkodás után így felelt, végigsimítva Juliska kenderszínű haján.

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

Lőrinc persze nem értette, mit mond, csak száját figyelte, mint röpönnék ki belőle az idegen szavak. Aztán hajlongott Cserepes, Lőrinc utánozta és kimentek. Cserepes biztatóan nézett rá.

— Már holnap beállhat a szénlapátoláshoz. Aztán lassanként majd vajúr is lehet magából.

Lőrinc azt gondolta, bucsut mond ő a bányának, mihelyt gazdaságban kaphat munkát, de azért tőle telhetőleg megköszönte szívességét.

Kezdődött az új és szokatlan élet. Szerencsésére valóban sok magyar dolgozott azon a bányatelepen s így tudott kivel szót váltani. Komlósnéknál pedig magához édesgette a kisebbik lányt, Juliskát, aztán együtt tanulmányozták ábécés könyvét. A könyvben képek voltak, Juliska rámutatott például egy lóra s megmondta nevét franciául. Lőrinc megjegyezte magának. Így mindennap tanult egy pár szót, a kis lánytól nem röstelt tanulni. Komlósné pedig mindenben kedvezett neki, mert azt hitte, roppant szereti kedvencét, ami félig-meddig igaz is volt.

Eltelt egy hónap is, míg anyjának egy képeslapot küldött. Nem törődött vele, mennyire fájhat a szíve, mert az övé is fájt. A képesla Paris városának legszebb templomát ábrázolta derűs kék ég alatt s abból csak arra következtethetett Süvegese, hogy fia gazdag országban, szép helyen van. De mi megy végbe annak az elkeseredett legénynek a lelkében, nem tudhatta, de vigasztalódhatott azzal, hogy bármerre jár Lőrinc, mindenütt hűséges hozzá, mert a bankkölcson kamatait küldi. Se többet, se kevesebbet, de annyit mindig.

Lőrinc nem lelkesült a bányászéletért. Talán homályosan érezte azt, amit ezer év előtt gyönyörű versekben megirt Ovidius, a nagy latin költő. Az emberiség aranykora addig tartott, míg megedegedett azzal, amit a földanya magától adott neki. Amint megsebezte testét s kivájta belőle a vasat, vele együtt felszínre került a háború s a gyilkos arany, mely a káros vassal együtt táplálja az irtózatot háborút.

A földalatti munka semmi esetre se alkalmas arra, hogy komor kedély felviduljon tőle, de belátta Lőrinc, hogy sehol mást nem boldogulhatna, míg valamenynyire rá nem ragad a francia beszéd. Csupa kommunista érzelmű ember közt élt, de még mindig nem volt az. Láttá, hogy a franciák mindig ferralnak valamit, de őket nem értette meg. A magyarok pedig csak a békeség kedvéért ordítottak a

farkasokkal. Hiszen mindegyik lelke mélyen lapangott a vágy, hogy öregségére szülőföldjén szerezen hajlékot, földet, tehát semmiesetre se kívánhatták komolyan a magántulajdon eltörlését.

Komlós Juliska, a hat éves, eleven portéka volt, minden lében kanál. Mint sok más ilyen gyermek, gyakran mondott olyanokat, amivel a felnőtteket zavarba hozta. Egy napon, midőn Lőrincel nagy egyetértésben olvasták az ábécés könyv végén a róka és a golyáról szóló mesét, egyszer csak abbahagyta az olvasást s ránézett huncutul csillogó két fekete szemével.

— Lőrinc bátyám, én magát elfogadnám mostoha apámnak! — és leste a választ. Lehet, csak kedveskedésből mondta ezt, mert előzőleg nagy darab krumplicukrot kapott Lőrincetől, aki most szavaitól egészen meghökkent. Azt hitte, anyja tanította erre a kislányt. (Teremtette a két gyermekes özvegy nyakamba akarja varrni magát?) Pillanatnyi gondolkodás után így felelt, végigsimítva Juliska kenderszínű haján.

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné.

— Nem kifogások semmit... csak magamban szeretek lenni.

Vett egy ócska asztalt, ágat, szekrényt, széket s elkezdődött magános élete. Száraz kosztot élt, csak vasárnap ment el levest enni egy kis francia bistroba (kocsmbába). Fialtal lány szolgálta ki olyankor, akivel mindig váltott néhány szót, a nyelvjárokias kedvéért, meg hogy ne jusson mindig észébe az aranyszínű tyukleves, amit édesanyja tett vasárnaponként elébe. A lánykával gazdái nagyon keményen bántak, pedig engedelmes természetű volt s látszott rajta, hogy igyekszik. Zúzinek hívták s tizenhat éves volt, vé-

— Isten mentsen meg téged csacsikám, mostoha apától, mert akkor nagyon rossz dolgod lenne.

— De maga nem verne meg engem! — bizakodott Juliska.

— Ha mostohátok lennék, megverném még Mariskát, meg anyádat is. Akkor rossz ember lenne belőlem.

— Nem hiszem! — kacagott Juliska. Lőrincet ez a gyerekbeszéd alaptalanul gyanakvóna tette. Komlósné olyan asszony volt, aki okosan kedvét kereste kosztosainak, akik után élt s nem gondolt a férjhezmenésre. Nem is álmodta, miket fecseg Juliskája, azért kellemetlenül érintette, mikor Lőrinc bejelentette neki, hogy kivett egy házat, köszöni az eddigi sziveséget.

— Jobb lesz úgy? Mit nem tettem kedvére? — kérdezte Komlósné

KÉT TÜZ KÖZT A CSATATÉREN

Egy angol kereskedőt, aki-nek Frederick Brinjes a neve, ért az a szerencse, vagy szerencsétlenség, hogy az európai harctéren két tűz közé került. Először a német hadsereg támadásában volt része, mikor Hitler csapatai elfoglalták a nagy francia kikötő várost, Boulognet, azután, mikor a németek már a városban voltak, a kikötőtől kivonult angol hadihajók kezdtek ugyanezt a várost bombázni, hogy kiverjék onnan a németeket.

A polgári lakossággal egyik fél se törődött. Azokkal egyformán bántak a németek is, meg az angolok is, amikor harcra került köztük a sor. Egyik harcoló fél se vetheti a másiknak a szemére, hogy fegyvertelen, védtelen és senkinek se ártó francia polgári embereket pusztítottak el, mert mindketten ugyanezt tették. A háboru nem tesz különbséget egyik fél szemében sem.

Az angol kereskedő valami módon fel tudott jutni az egyik menekülő angol hadihajóra és szerencsésen átjutott Angliába és most már csak attól kell félnie, hogy a németek oda is követni fogják, amire most erős kilátásai vannak.

Élményei felől a szerencsésen megmenekült ekként számolt be:

— Sok utat tettem életemben, de egy sem okozott nekem olyan örömet, mint mikor a francia partokat ott hagyhattam és Angliá felé mentem. Azt is elfeledtem, hogy az egész uton állani kellett az egyik hadihajó alatti és majdnem megsüketültem annak borzasztó bömbölésétől. Boldog voltam, hogy a veszély közepéből utban lehetek otthonom felé.

Azt mondja az angol kereskedő, hogy mikor a németek közeledni kezdtek Boulogne városa felé, akkor két napot az angol tengerészkatona barakjában kellett töltsön, ahová akkor már sok ezer ideg-görccsben szenvedő férfi, nő és gyermek menekült.

Két dolog okozott sok szenvedést. Az egyik az, hogy a barakokba nem volt a vízvezeték bevezetve és így a menekülőknek nem volt ivóvízük, a másik pedig az, hogy nem volt féltreessz illemhely. Közben csak ki kellett nézni a barakok ablakán és látták, hogy az utcákat mint szántják fel a gépfegyverek golyói. Kétségtelen, hogy ezek borzasztó pusztítást végeztek.

— Nem tudom, hogy hány embert öltek meg a német gép-

fegyverek, de az tudom, hogy száz és száz sebesült vánszorogott el az aránylag védett barakokba. És tudom azt is, hogy a folytonos fegyvertűz miatt igen sok szerencsétlen megőrült.

— Mikor én Boulogne-ba érkeztem egy környékbeli faluból, akkor már úgy hemzsegték a polgári emberek az utcán, mint hangyaboly körül a hangyák. Két óra hosszat tartott, amíg a tömegem át tudtam vergődni és be tudtam menekülni a barakba, ahol igazoltam, hogy angol vagyok.

— A gépfegyvereket az ágyuk golyói kezdték követni. Ahányszor egy bomba felrobant, a barakban levő asszonyok sikoltozni kezdtek, a gyermekek pedig hangosan sirtak. Senkise próbálkozott azzal, hogy a szerencsétleneket vizsgálja és lecsendesítse.

Száz és száz sebesült angol és francia katona volt a barakokban, amelyek a kikötőben levő angol hadihajók védelme alatt állottak. Ezek a város felett lóttek a közeledő ellenségre, de látni lehetett, hogy azt feltartani nem tudják.

A második nap délutánján váratlanul és villámszerű gyorsasággal jelentek meg a város felett a német repülőgépek és ettől kezdve szakadatlanul dobálták alá a bombákat. Látásztott a repülőgépeken, hogy főleg a vasut iállomásokat és a laktanyákat keresik és azokat bombázzák, de közben a városba is estek bombák, noha legtöbbször csak az eltört ablakok üvegei okoztak sebesüléseket.

Közben az angol katonák élelmiszereket osztottak ki a menekülőknél.

— Most is a zsebemben van egy darab füstölthús, amit kaptam, de nem tudtam megenni, mert nem volt ivóvíz és kiszáradt torkommal nem tudtam a húst lenyelni. A nők ekkor már egészen hisztérikusok voltak a rémületől és ez is elvette az étvágyamat.

— Közben a kikötő felett az angol és német repülőgépek egymással keveredtek harcra. Láttam, amit két német repülőgép a tengerbe esett, de azt kell hinnem, hogy az angolok vesztették el ezt a csatát is, mert egyszerűen eltűntek a levegőből.

— A második napon a németek berohantak a városba és elsőnek a Continental Hotel mellett levő dombot szállották meg ágyukkal és gépfegyverekkel és ezzel a város urai lettek. Innen aztán a kikötőben

AZ OLVASÓRA NE HIVATKOZZANAK

Az amerikai napilapoknak, sőt a politikával foglalkozó hetilapoknak is van egy állandó rovata, amely az olvasóktól beérkező leveleket közli és amelyet szeretnek a közvélemény hangjának nevezni, hogy nagyobb sulya legyen.

Ennek a rovatnak igazi értékét állapítja meg Chester Harris tanulmánya, amelyben az olvasók hangja című rovatról így emlékezik meg:

— Az ötvenezre példány körüli lapok szerkesztőségéhez naponta legalább száz levél érkezik be és ezek közül nagyon kevés lát napvilágot. A lap szerkesztői ugyanis már ismerik a levelek küldőit javarésben. Vannak közöttük krónikus levelezési járványban szenvedők, akik minden kérdéshez hozzászólnak és egy év során száz levelet is küldenek a lapnak. Elkedvetlenül nem lehet ezeket azzal, hogy levelek közül évente legfeljebb egyet vagy kettőt közölnek, tehát legtöbbször levetik jóformán olvasatlanul kerül a papirkosárba.

A jó szerkesztő első sorban arra fekteti a sulyt, hogy olyan leveleket közöljön, amelyek helyi érdekeket. Például a Pittsburgban van a lap és valaki arról ír, hogy a villamos vasuti kocsik kalauzai nem elég udvariasak, ezt okvetlenül közlik, ellenben ilyen helyi érdekű leveleket ki kell válogatni, mert az országos dolgokat érintő leveleket.

Nagy szerepet játszik termé-

levő angol hadihajókra kezdtek tüzelni és bár nem lóttek valami nagyszzerűen, az egyik angol hadihajót éppen közepén találták el, amire az menekülőni kezdett és szerencsésen át tudott jutni a csatornába, bár harcképtelen lett hosszú időre.

— Az angol hadihajók ekkor ágyukat a városra szegezték és megpróbálták, hogy onnan a németeket kiverjék. Ágyugolyó ágyugolyó után szakadt a városra, a nagy Folkestone szálloda romokban esett össze, de a németek állták a helyüket.

— Az egyik angol csónak ekkor elvitt a legközelebbi cirkáló fedélzetére és pár perc múlva a hadihajók felszedték a horgonyt és teljes gőzzel kezdtek vágatni Angliá felé. Láttam, amint más hadihajók asszonyokat és gyermekeket vettek fel. Az a cirkáló hajó, amelyen én voltam, a kikötőn kívül megállott és tovább folytatta a tüzelést a város ellen, de mikor este kilenc óra tájban a németek már a vasuti állomást is elfoglalták, akkor a mi hajónk is belátta, hogy Boulogne körül nincs többé semmi keresnivalója, hanem menekülnie kell.

— Addig vártak, amíg egy csónakkal megérkeztek az utolsó tengerész katonák is, akik elmondták, hogy a vasuti pályaudvaron irtózatoss harc folyt le. Angol és francia katonák az utolsó percig védekezni próbáltak, de nem bírták ki a német gépfegyverek tüzeit. A németek egy-egy gépfegyvert csak fél percig használtak és akkor már más jött a helyébe, úgy, hogy mindig friss fegyverekkel és mindig friss katonákkal harcoltak. Végül zugva jöttek a vasuti pályaudvar és a kikötő felé a német tankok is és akkor nem volt többé ellenállás.

— A cirkáló hajó parancsnoka elrendelte a visszavonulást. Ekkor már német repülőgépeket se láttunk többé és a két tűz közül megmenekülve szerencsésen eljutottunk Angliába. Végül azt mondta az angol kereskedő:

— Aki még nem látott poklot, menjen a mai háborúba és bizonyára elretten tőle egész életére. Jaj lenne, ha Angliá is ki lenne téve ilyen veszedelemnek.

szetesen az is, hogy ki írta a levelet? Egy bankelnök, egy gyáros, a kereskedelmi kamarai titkárnak levele soha nem fog a papirkosárba kerülni, mert ilyen embereknek a neve egymagában is biztosítja az olvasók érdeklődését. Ellenben ötven tanító levélét félredobták akkor, amikor a Board of Education elnöke akar megszólalni, noha nagyon valószínű, hogy a tanítók jobban értik a dolgot, mint az elnök ur.

Vannak olyan, az egész országot érdeklő kérdések, amelyek ügyében nagyon sok levelet közölnek a lapok és szabad szót adnak bárkinek. Persze, mindig azok az irások részesülnek előnyben, amelyek a lap politikai álláspontját helyeslik, bár sok annak ellentmondó levelet is közölnek, hogy a lap pártatlan voltát ki tudják mutatni. Ha azonban összeszámolnánk valaki a mellette és ellene szóló leveleket, akkor látni fogja, hogy a lap álláspontjával egyező levelek lényegesen nagyobb számban lettek közölve.

Ha valaki egy levelet intézett a lapjához és azt a lap nem közli, akkor a levélről rendszeren megmorol és megcsúszol, hogy lapot cserél. Ennek ugy veszik elejét, hogy köszönő leveleket eljuttatják a levél küldőjének jóformán minden esetben és ez a levél azt mondja, rendszeren, hogy a felszólalásban foglaltakat alaposabban fogják megfontolni és annak alapján valamikor később esetleg külön cikket is fognak írni. Hozzáteszik azonban, hogy ezért az ígéretét jótállást nem vállalhatnak. Természetesen a cikk nem is lesz megírva soha. Külön e célra alkalmazott gépirónok gyártják ezeket a leveleket a szükséghez mérten százszámra.

Vannak azonban igazán ér-

tekes levelek, amelyeket szintén írásban ismernek el és nyomban át is adnak a vezér-cikkíróknak, akik felismerve az új gondolatot, azt csakugyan komoly vizsgálat tárgyává teszik. A tapasztalat azt mutatja, hogy ötven levél közül legalább kettőben van olyan értékes gondolat, amelyet elveszni nem engednek.

A lapok nem hogy bosszankodnának, hanem egyenesen örvendenek annak, ha minél több levelet kapnak az olvasóktól. Biztos jele ez annak, hogy a lapot érdeklődéssel és figyelemmel olvassák és ezért főleg a kiadók érdeklődnek a beérkező levelek száma iránt.

Más irányban is van azonban jelentősége a beérkező leveleknek. Ha például a sport rovat vezetőjéhez egy pár héten át csak két-három levél érkezik, akkor már gyanakodva néz e rovatra a szerkesztő, mert tudja, hogy a rovat gyengén nem kell fel semmi érdeklődést. A legjobb írásnak azt tartják, amelyet száz és száz levél követ. Mindegy, hogy elismerők-e ezek a levelek vagy kárhözhatók. A sok levél annak a jele, hogy sok embert érdeklő volt az írás és ez már önmagában is megfelelő eredmény.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a lapokhoz érkező levelek erősen kerülnek a tudományos tárgyakat. Tudják azt is, hogy egyetemi tanárok nem igen szoktak leveleket küldeni a lapoknak, de ha azután küldenek, akkor nagyon fontos dolgokat érintenek. E szabály alól a mai időkben csak egy kivétel van és ez Einstein tanár, a világhírű német tudós, aki most Amerikában talált menhelyet. Bármit mondjon Einstein tanár, a levelek egész özöne kiséri szavait. Igazán egyszerű gyári munkások száza irtak már levelet Einstein tanárral kapcsolatban, ami arra

mutat, hogy a nagy tömeg ugyan nem érti Einstein tudományos fejtegetéseit, de tisztelő bámulattal néz feléje és felfigyel nyilatkozataira.

Különösen sok levél érkezik a lapokhoz olyankor, amikor egy gondatlan automobil hajtó véletlenül elgázol egy gyermeket. Nemcsak az anyák, hanem az apák is feljajdulnak ilyenkor a lapok hasábjain és ami a legkülönösebb, a 14—18 év közötti fiatal leányok a leghangosabbak. Ugy látszik, ebben a korban kezd bennük kifejlődni a nőknél tiszteletreméltó anyai érzése és ez kér megnyilatkozást a szerkesztőkhöz küldött levelek formájában.

A nyílt téri levelek körül természetesen vannak visszaélések is. Az amerikai szárazság makacs híveinek például erős szokása az volt, hogy leveleket írtanak a szerkesztőknek és azoknak közlését követelték. Ezek a levelek rendszeren gyári uton készültek és többnyire egyik vagy másik jöhíszemű pap vagy lelkes neve alatt lettek beküldve.

A szerkesztők azonban hamarosan felismerték a lólabát,

tudták, hogy itt mesterséges propagandáról volt szó csupán és nem közölték a felszólalásokat. Olyan visszaélések történtek ezen a téren, hogy ma már szinte szabályt állítottak fel vele szemben.

— Reverend aláírással kezdődő vagy végződő leveleket nem szabad közölni csak olyan esetben, ha egy megbízható újságíró személyesen beszélt annak írójával és meggyőződött róla, hogy a levél teljesen jöhíszeműleg íródott.

Az irányadós szempont különben a következő:

A rovat, amely az olvasók leveleit közli, elsősorban üzleti célokat kell szolgáljon. Mindenki szívesen látja a nevét nyomtatásban, tehát a rovatot ki kell használni az olvasók megtartására. Új előfizetőket ritkán hoz ez a rovat, tehát ebből a szempontból értéktelen.

És a végso következtetés a következő:

Mivel a lap maga válogatja meg azt, hogy milyen leveleket közöl és milyeneket dob el, ennélfogva nem szabad ezt a rovatot a közhangulat kifejezőjének tekinteni.

HA A PÁPÁNAK MENEKÜLNIE KELL

A veszély minden percben bekövetkezhetik. A habozó, kedve ellen cselekvő Mussolini akarata ellenére is belekényserülhet a háborúba és akkor Rómára nehéz, bombákkal és ágyugolyókkal telt napok várnak.

Róma közepén áll a Vatikán, helyesebben a vatikáni állam, mert 1929-ben Mussolini elismerte, hogy a Vatikán külön állam az olasz fővárosban, amely kívül áll teljesen az olasz birodalomtól.

A Vatikánban él a Pápa a maga udvarával és ha most háborúra kerül a sor az angolok és franciák nagyon nehezen tehetnek különbséget a felett, hogy hol kezdődik a semleges pápai állam és hol ér véget.

Ez a lehetőség hozta felszínre azt a kérdést, hogy vajjon menekülnie kell-e a Pápának a vatikáni államból és menekülés esetén vajjon hol találhat olyan helyet, ahol a háboru elmultat biztonságban várhatja be?

Nem lenne az első eset, hogy a Pápa menekülésre kényszerült Rómából. A múltban is megtörhént már ez elég gyakran. A pápák kezdeti történelme azt mutatja, hogy a pápák többször hagyták el Rómát gyakran saját jószántukból, gyakran külső körülményektől kényszerítve, sőt egy-

szer hosszabb időre is távol voltak, amiről az egyháztörténelem a templom babyloni menekülése címen emlékezik meg. Ez időben a pápa sohasé volt Rómában.

Nyolcadik Gregorius pápa például életében se járt soha Rómában. Ötödik Klement pápa, aki francia ember volt, ott is maradt szülőhazájában és udvarát Avignon városában tartotta. Ott maradt állandóan az utána következett négy pápa is addig, amíg végre ötödik Urbán pápa rövid időre visszatért a Vatikánba, de azután ismét csak visszavert Avignonba. Csak tizenegyedik Gregorius pápa alatt ért véget a pápák francia földön való tartózkodása 1377-ben.

Az 1848-ik évben, mikor Olaszországban is forradalom volt, kilencedik Pius pápa kénytelen volt Rómából Nápolyba menekülni és pár év multán csak a franciák védelme alatt tudott Rómába visszatérni.

Az 1870-es és 1871-es német-francia háboru hatásaként olasz királyi csapatok elfoglalták Rómát és mivel a Vatikánt olasz fenhatóság alá helyezték, a pápák bezárkoztak a Vatikánba és onnan nem mozdultak ki addig, amíg végre 1929-ben az olasz diktátor elismerte a vatikáni államot.

Nemcsak a katolikusokra, hanem az egész világra nézve fontos az, hogy a mostani háboru bármilyen változása esetén a Pápa biztonságban legyen. Olyan erkölcsi erő képvisel a pápaság, amelyre a világnak ma nagy szüksége van és amelynek erejét főleg a békekötés után fogjuk csak érezni.

PAN AMERICAN TRUST COMPANY
HARBOR STATE BRANCH
 Alapította: **KISS EMIL**
 FOURTH AVE. AT 9TH ST., NEW YORK

Több mint 40 éve szolgáljuk az amerikai magyarságot

PÉNZKÜLDÉS BÁRHÓVÁ
A LEGOLCSÓBB ÁRAKON
HAJÓJEGYEK - BETÉTEK
 KÖZJEGYZŐI ÜGYEK
Forduljon bizalommal
 Member Federal Deposit Insurance Corporation

Mindig Bizalommal Fordulhat
Az Amerikai Magyar Református Egyesület
 WASHINGTON, D. C.

BÁNYAVIDÉKI OSZTÁLYAIHOZ

ha tökéletes biztonságu életbiztosítást akar magának vagy családjá tagjainak. Beállítás 1-től 60 éves korig. A rendes biztosítás mellé baleset és 45 éves korig betegségély biztosítás is szereshető

Kerületi szervező:
TUSAI B. MIHÁLY
 61 West St.
 Morgantown, W. Va.
 Telefon: 2639

49 POCAHONTAS, VA. Jegyző: Kovács Pál	244 BROWNSVILLE, PA. Jegyző: Szarka János
61 DAYTON, OHIO Jegyző: Orbán József	248 BECKLEY, PA. Jegyző: Hajnal József
69 COLUMBUS, OHIO Jegyző: Kőmives János	257 GREENSBORO, PA. Jegyző: Holló János
75 RED JACKET, W. VA. Jegyző: Mosolygó István	280 DAYTON, OHIO Jegyző: Nánássy Erzsébet
76 BARTON, OHIO Jegyző: Hegedűs József	291 BOOTH, W. VA. Jegyző: Sárközy Imréné
82 ALBANY, LA. Jegyző: Beregi József	296 IDAMAY, W. VA. Jegyző: Sike Jeremiás
85 BROWNSVILLE, PA. Jegyző: Szarka Ferenc	299 WEIRTON, W. VA. Jegyző: Ifj. Báles Pál
127 DRAKES CONGO, O. Jegyző: Buza Sándor	300 WASHINGTON, D. C. Jegyző: Boldoghá Bálint
152 UNIONTOWN, PA. Jegyző: Holló János	301 TRIADELPHIA, W. VA. Jegyző: Tarr János
153 MORGANTOWN, W. Va Jegyző: Molnár Géza	304 CHATTAROY, W. VA. Jegyző: Kocsel György
173 THORPE, W. VA. Jegyző: Radnóci József	306 GALLOWAY, W. VA. Jegyző: Varga József
183 MIDDLETOWN, O. Jegyző: Török János	309 MARTINS FERRY, O. Jegyző: Antal György
204 LYNCH, KY. Jegyző: Bartha Gábor	316 SABRATON, W. VA. Jegyző: Orosz András
206 CAPELS, W. VA. Jegyző: Bukman Sándor	317 BOBTOWN, PA. Jegyző: Molnár József, P. O
211 FARMINGTON, W. VA. Jegyző: Orosz Sándor	322 PHELPS, KY. Jegyző: Ifj. Kabal János
212 BARRACKVILLE, W. Va Jegyző: Bendzsák Károly	331 FILBERT, W. VA. Jegyző: Holp György
213 LOGAN, W. Va. Jegyző: Veszprémi Géza	332 CARETTA, W. VA. Jegyző: Török Gábor
222 RIVESVILLE, W. VA. Jegyző: Ifj. Bozendorf Bálint	334 DUNHAM, KY. Jegyző: Tóth István
224 SMOCK, PA. Jegyző: Bence István	335 DAYTON, OHIO Jegyző: Kelemen P. János
239 RICHMOND, IND. Jegyző: Balogh K. Gábor	

VÁLASSZA KI melyik osztály van legközelebb az ön lakóhelyéhez s lépjen érintkezésbe felvétele felől a kalauzban feltüntetett ügykezelőnkkel, aki szívesen ad felvilágosítást

The HUNGARIAN REFORMED FEDERATION OF AMERICA

THE KANAWHA VALLEY BANK

CHARLESTON, W. VA.

A Federal Reserve System és a Federal Deposit Insurance Corporation tagja. West Virginia állam egyedüli bankja, mely tökéletes Külföldi Osztályt tart fenn.

PÉNZKÜLDÉS dollárban, vagy bármely más pénznemben a legmegtényosabb árfolyamon. HAJÓJEGYEK minden vonalra. KÖZJEGYZŐI ÜGYEK szakszerű intézése.

CSANÁDY PÉTER
 Külföldi Osztályvezető.

A BUDAPESTI KÖNYVPIAC SZENZÁCIÓJA:

Ács Tivadar könyve:

"AKIK ELVÁNDOROLTAK"

A külföldre szakadt magyarság első honfoglalóinak hősi éposza ez a könyv. Nem hiányozhat egyetlen amerikai magyar egyesület könyvtárából sem, sem pedig olyan magyarok asztaláról, akiket az amerikai magyar honfoglalás érdekel.

MEGRENDDELHETŐ ÖT PENGÓS (\$1.00 bekiadásért) BOLDI ARON BARMELIK BUDAPESTI KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, VAGY PEDIG A SZERZŐNÉL: BUDAPEST, XIV. THÖKÖLY UT 162.

ORSZÁGOS MAGYAR NAP A VILÁGKIÁLLÍTÁSON

Az amerikai magyarság körében nagyon sokan voltak, akik sajnálkozásuknak adtak kifejezést afelett, hogy 1939 folyamán nem volt magyar szereplés a Világkiállításon. E mulasztás pótlására az Amerikai Magyar Szövetség vezetésével augusztus 18-ikán délután országos "Magyar Nap"-ot fogunk tartani a Világkiállítás Igazgatóságának külön meghívására. Felkértem az összes magyar egyházakat, egyleteket és intézményeket, hogy sziveskedjenek lehetőleg legrövidebb időn belül értesíteni, hogy miként óhajtanának szerepelni.

Különösen a jelen válságos nemzetközi helyzetre való tekintettel fontos, hogy a magyar tehetséghez méltó műsort állítsunk össze, valamint az is, hogy az amerikai magyarság minden magyarlakta helyről nagy számban vegyen részt ezen a napon, amelyen fogadott hazánk elismerést akar adózni az amerikai magyarságnak.

A magyar nyelvű újságokban majd részletes tervet fogunk közölni, addig is sziveskedjenek minden írásbeli közleményt az Amerikai Magyar Szövetség Központi Irodájához küldeni:

DR. TIBOR KERÉKES,
Exec. Sec'y Am. Hungarian Federation
1726 Pennsylvania Avenue, N. W.
Washington, D. C.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

MRS. MARY NEMES. A petíciót lefordítottuk és továbbítottuk. A lapban most nem tanácsos erről írni, azt bizzuk az angol nyelvű újságokra.

ARVAY GYÖRGY. Köszönet testvér.

SLEZI ALAJOS. Köszönet és szíves üdvözlét. Az egy dollár tagságdíjat továbbítottuk az Amerikai Magyar Szövetséghez, amelynek címe: American Hungarian Federation, 1726 Pennsylvania Ave, Washington, D. C.

ENGEL LESLIE. Hálás köszönet és szíves üdvözlét. Utasítás szerint könyveltük.

JUHÁSZ PÉTER. Ismét irunk nekik és biztosra vesszük, hogy elintézik a dolgot. Szív. üdv.

BALOGH ISTVÁN. Köszönet testvér.

MOJZER JANOS. Köszönet és szíves üdvözlét; utasítás szerint könyveltük. Nemcsak a katonáink fogynak el, öreg címbera, hanem mi is elme gyünk nemskára velük.

TÓTH MIKLÓS. Köszönet. Meglepve olvassuk, hogy "Sunny California" sem különb ennél a vidéknél.

LEZU ANDRÁS. Köszönet testvér. Nem kell csüggedni, jobb lesz a jövő év.

KISH ANDRÁS. Köszönet testvér és szíves üdvözlét. A Buday lapot beszüntettük. Nem szabad csüggedni, most már igazán jobb világ jön.

PUSKÁS LASZLÓ. Hálás köszönet.

ÖV. MATYI JANOSNÉ. Köszönet és szíves üdvözlét.

NOVAK JANOS. Köszönet testvér.

MRS. BARBARA LÉNART. Hálás köszönet.

GYOVAY ISTVÁN. Köszönet testvér és szíves üdv.

VERES JANOS. Köszönet, megkaptuk.

HUNTER JANOS. Köszönet és szíves üdv.

TÁRKÁNYI GÁBOR. Megkaptuk, köszönet.

NAGY TÁNCSTÉLY BECKLEYBEN

Ha igazán jól és kellemesen akar szórakozni egy nyári estén át, akkor

JUNIUS 29-ÉN, SZOMBATON

délután 4 óra okvetlenül vegyen részt azon a PARATLAN TÁNCSTÉLYEN amelyet a

BECKLEY, W. VA. ARMORY

NAGYTERMÉBEN A HÍRES GARY MAGYAR ZENEKAR ZENÉJE MELLETT TARTANAK.

A zenekar a magyar muzsikán kívül lengyel és amerikai nótákkal is szolgál. — Ha nincs autója, kitudó buszszolgálat hozza egyenesen az Armory ajtajához. LEGYEN OTT OKVETLENÜL!

Bélepti jegy: Férfiaknak 75c — nőknek 35c

H E T I S Z E M L E

(Folytatás az 5-ik oldalról)

védelmét az alkotmány lerombolására akarják használni.

A REPUBLIKÁNUS KONVENCIÓ

A francia összeomlás következtében valamivel szerencsésebb helyzetbe jutott, mert van rá eshetőség, hogy novemberre vége lesz a háborúnak, s az esetben a republikánusok esetleg győzhetnek.

A jelöltekkel e lap más helyén foglalkozunk, s itt csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a hét végén, tehát a konvenció megnyitása előtt egy héttel erősen emelkedni látszott a Wilkie esélye.

Wilkie talán az egyetlen ember, aki Rooseveltet megverhetné abban az esetben, ha az elnök a jelölést vállalja és ha novemberre, a választás idejére béke lesz a világban.

Az utolsó órákban sokan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy Lindberghet jelöljék, s különösen Hoover van mellette, mert ez esetben a volta képeni elnök Hoover lenne Lindbergh mögött.

Egyelőre azon van a kulisszák mögött a küzdelem, hogy a Hoover utolsó adminisztrációját helyeselve a konvenció vagy sem, amit a volt elnök természetesen nagyon szeretne.

A demokrata konvenció sorát az európai harcra döntik el, mert ha a szövetségesek a fegyvert teljesen letennék, akkor Roosevelt a jelölést nem is vállalná s a párt is szívesebben látná, ha más szaladna.

Ma már komoly gazdasági szakértők azon aggodnak, hogy a hirtelen és nagyarányú kormány költekezés egészségellenes boomhoz fog bennünket vezetni és komolyabb inflációtól féltik az országot.

Minden esetre ez az idő a legalkalmasabb a befektetésre (és az adósság-csinálásra), mert a kereseti viszonyok jók lesznek, s azt fellendülő üzleti viszonyok és erősen emelkedő áruk fogják követni.

A gyárak a fegyverkezés rendelkezéseit részben már megkapták, részben várják és a

nyersanyag egy részét már készítik.

A hajózási ipar a navytól közel négyszáz millió dollár rendelést kapott a múlt héten, s az összes hajógyárak éjjel-nappal dolgoznak.

Az autógyárak és az alkatrész gyárak már nagymennyiségű röplő alkatrészre kaptak rendelést s a nehéziparban az üzemképességnek majdnem a száz százalékig dolgoznak.

Természetesen ez a puhaszénipar fellendülését is jelenti s ugyancsak az aktivitások azt is jelenti, hogy az általános fogyasztás is emelkedik, s így mindenfelé jobban dolgoznak.

A kormány minden törekvése az, hogy a normális termelést ne gátolják meg, hogy nagyobb kilengések ne legyenek egy-egy iparban.

TERMÉSZETES MÉG

beletelik három-négy hónap, amíg mindenfelé dolgoznak, de senkinek ne legyen az iránt kétsége, hogy jó viszonyok lesznek az egész országban.

A navy és a hadsereg "nehéz" felszerelésén kívül természetesen óriási mennyiségű ruhánemű kell majd, nemcsak azért, mert a hadsereg létszámát erősen fel fogják emelni, hanem azért is, mert — a kötelező katonai szolgálatot, illetve a kiképzést mindenképpen be fogják nemskára vezetni, akár részt veszünk végül a most folyó háborúban, akár nem.

Ma már komoly gazdasági szakértők azon aggodnak, hogy a hirtelen és nagyarányú kormány költekezés egészségellenes boomhoz fog bennünket vezetni és komolyabb inflációtól féltik az országot.

Minden esetre ez az idő a legalkalmasabb a befektetésre (és az adósság-csinálásra), mert a kereseti viszonyok jók lesznek, s azt fellendülő üzleti viszonyok és erősen emelkedő áruk fogják követni.

A gyárak a fegyverkezés rendelkezéseit részben már megkapták, részben várják és a

gattatása a CIO és a John L. Lewis teljes vereségét jelenti, mert Green és az AFL a módosítás mellett voltak s a CIO-val szóba sem állt a kongresszus.

Ezt a vereséget viszont a CIO tagsága tisztán Lewisnak köszönheti, aki egymagában akarta megjelölni, hogy ki legyen az elnök az országnak (a saját szervezetének a tagjaival is teljesen szembehelezkedett, mikor kirohant Roosevelt ellen), s a fák sem nőnek az égig, sem ilyen magasra nem nőnek. Ha Lewisnak a befolyása ilyen iramban csökken a jövőben, akkor lehetőség van rá, hogy a ketté szakadt munkások nem sok időmúlva ismét egymásra találjanak.

AZ IDEGENEK ELLEN MA

már nemcsak a kongresszus gyártja a törvényeket "whole-saleben", hanem az egyes államok, sőt az egyes városok is és McKeesport ment ezen a téren a legmesszebb a múlt héten.

Abban a városban erősen korlátozták a gyülekezési szabadságot, amit engedélyhez köztöttek, megtiltották az idegen zászlók és jelvények használatát és az idegeneket arra kötelezték, hogy "fényképes és újjelnyomatot igazolványt hordjanak magukkal.

Lehetséges, hogy ezeket az intézkedéseket vagy ezeknek egy részét megállítja (egy-két év múlva) a Supreme Court, de egyelőre McKeesport lakosai az új rendnek nem nagyon örülnek.

Viszont akik a leginkább bevándoroltakból álló kommunista Pittsburg-környéki szemtelenségeit figyelemmel kísérték, azok megértik, hogy ezek a reakciók intézkedések nem maguktól születtek.

Már egyszer megirtuk, hogy azok a "Smart Alec"-ek, akik "jobban tudják" és akik a "bill of rightsra" hivatkozva uszítanak, rossz szolgálatot tesznek a bevándorolt elemnek.

MAGYAR AMERIKA SZEME

eztall Youngstown felé van fordítva, ahol a Brideporti Szövetség nagygyűlése folyik, amiről a napilapok bősz tudósításokat közölnek.

A konvenciótól Magyar-Amerika azt várja, hogy csatlakozik az egyesület az amerikai magyar egységhez és a két másik nagy egyesület mellé belép az Amerikai Magyar Szövetségbe partnernek.

Konvenció után természetesen a saját megjegyzéseinket hozzá fogjuk fűzni a youngstowni eseményekhez, s reméljük, hogy azok csak kedvezőek lehetnek, s ezt az országos intézményünket is fenntartás nélkül ajánlhatjuk továbbra is minden rendes amerikai magyarnak.

JAVULNAK A VISZONYOK

A teljes termelést még mindig nem tudták elérni, bár a javulás jól érezhető

Harlanból jelentik, hogy a bányák ma már termelési képességük hetvennyolc százalékával dolgoznak a megyében és a szomszédos szentérléteken is rohamosan növekszik a munka, úgy, hogy száz százalékos termelés remélhető hamarosan.

Különösen kedvező jelentések érkeznek a Williamsban körüli bányáktól, amelyeknek szene iránt az utóbbi hetekben rendkívül nagy kereslet mutatkozik.

EGYLETI KALAUZOK

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
208-İK OSZTÁLYA, FILBERT, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 óra körül a római katolikus templom alatt.

Elnök Soltész József. Alelnök és ellenőr Papp András. Ügykezelő titkár Sári Mihály, akihez minden levél küldendő és akinek címe: Box 83, Filbert, W. Va. Amerikai zászlótartó Garay Lajos. Magyar zászlótartó ifj. Bahus József. Gyász-zászlótartó ifj. Bencze József. Beteglátogató és kerületi delegátus Sári Mihály.

A CONGOI ELSŐ RÁKÓCZI FERENC BANYASZ BETEGS. EGYLET

Atakut 1894 Január hó 11-én
Szekhelye: Congo, Ohio

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján a Ref. Templom alatti iskolában, Drakes, Ohio.

Diszelnök Bucskó András. Elnök Titka János. Alelnök Szántó János. Pénztárnok Haralyda János. Jegyző Titka Péter, kihez minden, az egyletek érdeklő levél küldendő, címe: Route 1, Corning O. Pénztári titkár Kocsis István. Ellenőr Tóth V. István. Naplővezető Varga András. Hármas bizottsági tagok: Pallai János, Bodnár János, Kertész József. Beteglátogatók: Bucskó András és Lukács András. Peremőr Lukács András. Egyleti orvos Dr. James Miller. Hivatalos lap: Magyar Bányászlap.

A MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG 87-İK OSZTÁLYA
MONAVILLE, W. VA.

Elnök Luksa Gábor. Titkár-pénztárnok Luksa Gyula, címe: Box 48, Monaville, W. Va., akinek címre küldendő a fiókat érdeklő pénzküldemények és levelek. A beteg tagok látogatására a titkár-pénztárnok nevez ki esetről esetre beteglátogatókat, ami kötelessége a tagoknak, Vigalmi bizottság: Szepesi István, Veres János és Dudás Mihály.

Gyűléseit tartja minden negyedik vasárnapján Frank Varga helyiségében, Logan, W. Va.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
482. FIOKJA, WHITESVILLE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hónap második vasárnapján délután 2 órakor Red Dragonban, az iskola épületben. Elnök Farnor Géza. Jegyző Idősb. Lengyel István. Titkár-pénztárnok Louis Gall, Box 7, Red Dragon, W. Va. Kerületi delegátus Louis Gáll. Beteglátogatók: Red Dragonon Lány József; Whitesvillen Karvensy Lajos; High Coalon Lengyel István; Nellisen Domokos Gyula.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
248. FIOKJA, MONAVILLE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Frank Varga helyiségében, Loganban, délután 2 óra között.

Elnök Wagner András. Alelnök Iván Louis. Titkár-pénztárnok Vizi János, akihez minden, a fiókat érdeklő levelek küldendő, címe: Box 95, Monaville, W. Va. Jegyző-ellenőr Kish András. Számvizsgáló bizottság: Angalet Dezső, Szűcs József, Iván Louis. Vigalmi bizottsági tagok: Wagner András, Angalet Dezső és Vizi János. Beteglátogatókat és zászlótartókat a titkár-pénztárnok esetenként nevez ki.

Kérjük magyar honfitársainkat, a kik be akarnak állni a Verhovay Segély Egyletbe, forduljanak bizalommal a fent nevezett tisztviselőkhöz, akik melléjük, vagy jelenjenek meg a gyűlésen.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
343-İK OSZTÁLYA
SO. WILLIAMSON, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első fizetés nap utáni vasárnapon a bányász társaság Recreation Halljában, New Camp, Ky.

Elnök Sitku István. Alelnök Yungger György. Titkár Hegedűs János, címe: Box 751, Williamson, W. Va., kinek címre minden levél és money order küldendő. Pénztárnok Kish Ambrus. Számvizsgálók: Dóka András, Sitku József. Helyi beteglátogató Id. Dóka István. Vidéki beteglátogató Tóthfalusi István.

KERESTETÉS

Torpa, Bereg megyei születésű Sütő Antal bányamat keresem s kérem őt, vagy a róla tudókat, sziveskedjenek címre, velem közölni. John Sütő, Box 36, Rachel, W. Va.

NINCS TITOK!

A múlt, a jelen, a jövő szorosan egymáshoz kapcsolódnak. Husz éves tapasztalat és komoly sikerrel. Fogadok férfiakat, nőket egyaránt, de csak hétköznap. Levélből megkereséshez mellékeljen egy dollár kezfényt és írja meg korát, nemét és hajszínt. Pontos és gyors válasz.

TÓTH BORBÉLY JÓLÁN
1055 Sample St. So. Bend, Ind. Csáládi, szerelmi és üzleti tanácsok a legnagyobb titoktartás mellett.

Hirdessen Lapunkban!

BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG
373-İK OSZTÁLYA
LOGAN, W. VA.

Elnök: Id. Zékány Sándor. Alelnök Szepes István. Ügykezelő pénztárnok Frank Varga, címe 525 Dings St., Box 651, Logan, W. Va. Jegyző Wagner András. Ellenőrök: László Ferenc és Dudás Mihály. A beteglátogatók kötelessége az osztály minden tagjának.

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján délután 2 órakor a Frank Varga helyiségében. — Kérjük a logani és környékbeli magyarságot, hogy lépjenek be tagul minél többet a Bridgeporti Szövetségbe. Jelentkezni lehet a gyűlések alkalmával a gyűlésteremben, vagy bármikor a titkárnál.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
32-İK OSZTÁLYA, GARY, W. VA.

Elnök Kovács Gyula. Alelnök Dudás Pál. Ügykezelő és kerületi delegátus Magyar József. Pót-ügykezelő és pót-delegátus Róth György. Beteglátogatóra kirendelhető minden tag és zászlótartókat az elnök nevez ki, mikor szükséges.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 órakor a Gary gyűlésteremben. Ügykezelő címe: Joseph Magyar, Box 348, Gary, W. Va.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
23. FIOKJA, POCAHONTAS, VA.

Elnök Nagy Gáspár. Alelnök Kovács Pál. Ügykezelő titkár ifj. Dobos András. Ellenőr Mihálinka Ferenc. Beteglátogatók: Kosza Antal, Id. Bencze József és ifj. Szűcs Albert. Zászlótartókat időről időre az elnök nevez ki. Kerületi delegátus ifj. Dobos András.

Aki érdeklődik az egylet iránt és szeretne beállni, annak minden felvilágosítást készséggel megad a fiók titkára, ifj. Dobos András, Box 914, Pocahontas, Va.

KÉPVISELŐINK

WEST VIRGINIA

Balázs János, Berwind, W. Va.
Brenner János, Mallory, W. Va.
Domokos Mózse, Prenter, W. Va.
Engel László, Keystone, W. Va.
Kies Antal, Clarksburg, Dawson.
Vendel, Meadow-Brook, W. Va.
Kish András, Brady, Booth, Everettville, River View, Lotts, W. Va.
Kocsei György, Chattaroy, W. Va.
Kotroczo L. György, Welch, W. Va.
Kreizer István, Morgantown és vt. déke.
Kumi János, Premier, W. Va.
Lányi József, Red Dragon, W. Va.
Lázár László, Elbert, Filbert, Gary, Thorpe, W. Va.
Magyar András, Skelton, W. Va.
Mojzer János, McMechen, W. Va.
Opoczki György, Lobata, W. Va.
Pálfi J. E. Dénes, Colliera, W. Va.
Pongrácz József, Nellis, W. Va.
Sítu István, Williamson, W. Va.
Tóth András, Fairbank, Becksville, Grant Town, Baxton, W. Va.
Veszprémi Sándor és Dénes Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA

Julius Bakos, La Bella, Pa.
Barcsi János, Lemont Furnace, Pa.
Bartók János, Twin Rocks, Pa.
Blizman Béla, Springdale, Cheswick, Pa.
Bódis Géza, Yatesboro, Pa.
Bozsnayák József, Rosstair, Pa.
Csányi József, Keint, Cluno, Pa.
Csatary Ferenc, Bainford, Pa.
Csordás István, Hellwood, Pa.
Darnay József, Frederickstown és Vestaburg, Pa.
Deák Mihály, Renton, Pa.
Epenegy István, Johnstown, Pa.
Géczy Sándor, McAdoo, Pa.
Fekete József, Kingston, Pa.
Gyűrű Mihály, Nanty Gio és Nettleton, Pa.
Ifj. Hadar Béni, McKeesport, Pa.
Kall Antal, Bobtown, Pa.
Király György, Russellton, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mészár Sándor, New Salem, Pa.
Mikus István, Greensboro, Pa.
Molnár András, Van Meter, Pa.
Nagy József, Marsteller, Pa.
Orosz Bertalan, Richeyville, Pa.
Péter János, Portage, Purttan és Cassandra, Pa.
Pécs, Pa.
Sándor, Pa.
Sütő János, Faircell, Sharpville
Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa.
Szigyártó Imre, Storeytown, Pa. és az állam egész területén.
Tóth Károly, Studa, Pa.
Virág Gábor, Avella, Cuddy, Morgan, Pa.
Varga István, Latrobe, Pa.
Toczky Mihály, Scalp Level, Pa.

OHIO

Ersék József, Adena, Dillonvale, O.
Bolyki János, Toledo, O.
Pásztor János, Tiltonsville, Rayland, Smithfield, Yorkville, O.
Kovács János, St. Clairsville, O.
Kovács Ferenc, Murray City, O.
Molnár József, Glouster, O.
Rezer János, Corning, Congo, O.
Rímár András, Warren, O.
Tótván Pál, Maynard, O.

ILLINOIS

Arvai András, Zeigler, Ill.
Fűrjes Ágoston, Orient, Ill.
Gáll Lajos, Harrisburg, Ill.
Roncez Péter, Diverson, Ill.
Tóbiás János, Valer, Ill.

NEW YORK

Mihályi Zoltán, Glenfield, N. Y.
Kabal János, Majestic, Ky.
Tárkányi Gábor, Beauty, Ky.
Szorcski Józsefné, Lynch, Ky.

NEW JERSEY

Paul András, Carteret, N. J.

VIRGINIA

Ifj. Dobos András, Pocahontas, Va.
Bodor József, St. Paul, Va.